

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BURDUR ÇELTİKÇİ BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7. DENETİM BULGULARI	12

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Norm Kadro Esasına Göre Kadro Durumu İcmali	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: Son 3 Yıla Ait Bütçe Gider Gerçekleşmeleri Değişimi Tablosu	5
Tablo 5: Son 3 Yıla Ait Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri Değişimi Tablosu	6
Tablo 6: İdarenin Bütçe İçi İşletmesi Yapısı Tablosu	7
Tablo 7: Doğrudan Temin ve Pazarlık Yöntemlerinde Limit Aşımı Kontrolü	43
Mal Alımları (TL)	43
Tablo 8: Sözlü Talimatlarla Yapılan Alımlar ve Ödemeler	51

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
İKN	İhale Kayıt Numarası
KDV	Katma Değer Vergisi
RG	Resmi Gazete
TEDES	Trafik Elektronik Denetleme Sistemleri
TL	Türk Lirası
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İdarenin Kasa Hesabının Tutmaması
2. Banka Hesapları Arasında Para Aktarımları ile Personel Ödemelerinin Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Yapılması
3. Banka Hesabı Muhasebe Kayıtları ile Banka Mutabakat Mektuplarının Tutarlı Olmaması ve Banka Hesabına Hatalı Kayıt Yapılması
4. İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması
5. Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesap Gruplarına İlişkin Giderleri, Doğrudan Giderler Hesabında Muhasebeleştirilmesi ve Kanıtlayıcı Belgeler Eklenmeden Ödemede Bulunulması
6. İhale ile Yapılması Gereken İşlerin Doğrudan Temin Usulüyle Yapılması ve Sabit Yatırım Giderlerinin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına Kaydedilmemesi
7. Beşinci Yılın Sonuna Kadar Talep Edilmeyen Bütçe Emanetlerinin Bütçeye Gelir Kaydedilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Alımlarda Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
2. Banka ve Kredi Kartlarıyla Yapılan Tahsilatların Süresinden Önce Banka Hesaplarına Aktarılması ve Kayıtlarının Hatalı Yapılması
3. Tahsildarların Tahsil Ettikleri İdare Gelirlerini Süresi İçinde İdarenin Banka Hesabına Yatırmaması
4. Mutemet Avansı İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yürütülmemesi
5. Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması
6. Trafik İdari Para Cezaları Üzerinden Hesaplanan Belediye Payının İlçe Emniyet Müdürlüğü Tarafından İdareye Aktarılmaması

7. Atıksu Arıtma Tesisi Kurulmaması ve Atıksuların Arıtılmadan Çevreye Deşarj Edilmesi

8. Taşınmaz Kùltür Varlıklarının Korunması İçin Tahsil Edilen Katkı Paylarının Yasal Süresi İçinde İlgili İdareye Gönderilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Çeltikçi Belediyesi, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su, atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre belediyenin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır. Burdur Çeltikçi Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye ve Meclis Başkanı olmak üzere 10 üyeden oluşmaktadır.

5393 sayılı Kanuna göre belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir. Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok bir belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Burdur Çeltikçi Belediyesinin idari teşkilatı; Belediye Başkanı ile Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali İşler Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü ve Zabıta Müdürlüğünden oluşmaktadır.

İdarenin norm kadro esaslarına göre kadro yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Norm Kadro Esasına Göre Kadro Durumu İcmali

İstihdam Personel	Toplam Kadro	Dolu Kadro	Boş Kadro
Memur	29	7	22
Sözleşmeli Personel	1	1	0
İşçi	15	10	5
Geçici İşçi	0	0	0
Diğer	0	0	0
Toplam	45	18	27
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	-	-

Yukarıdaki Tablo’da görüldüğü üzere Burdur Çeltikçi Belediyesinin Norm Kadro Esaslarına göre 29 memur kadrosundan 7’si dolu, 22’si boş; 1 sözleşmeli personel kadrosu dolu, 15 işçi kadrosunun 10’u dolu 5’i boş bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kanunun 49’uncu maddesinde, “Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve mali raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.” denilmektedir.

Yine aynı maddede, muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine uygun olarak mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle hazırlanacağı belirtilmiştir. Bu madde hükmü gereği İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan “Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği”, 27.05.2016 tarihli ve 29724 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğindeki kurallar esas alınarak hazırlandığından mahalli idarelerde uygulanan muhasebe sistemi, genel yönetimde uygulanan sistemle aynıdır. Mahalli idarelerde de tahakkuk esaslı muhasebe sistemi uygulandığı için Çeltikçi Belediyesi de, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği analitik bütçe ve tahakkuk esaslı muhasebe sistemini kullanmaktadır.

5018 sayılı Kanunda stratejik plan, “kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan” olarak tanımlanmıştır. Kanunda, kamu idarelerine kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve uygulamanın izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlama görevi verilmiştir.

Performans programı; bir kamu idaresinin program dönemine ilişkin performans hedeflerini, bu hedeflere ulaşmak için yürütecekleri faaliyet-projeler ile bunların kaynak ihtiyacını ve performans göstergelerini içeren programdır.

Çeltikçi Belediyesinin nüfusu elli binin altında olduğundan 5018 sayılı Kanun gereği stratejik plan ve performans programı hazırlama zorunluluğu yoktur.

Bütçe; belediye, bağlı idare ve birliklerin bütçesi, mali yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren bir meclis kararıdır.

İdare bütçesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun olarak her yıl hazırlanmaktadır. Bütçe Analitik Bütçe sınıflandırması esasına göre hazırlanmaktadır.

İdarenin 2024 yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklenen Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Sonraki Yıla Devreden Ödenek (TL)
01-Personel Giderleri	0,00	5.032.139,85	6.226.669,96	11.258.809,81	10.489.442,39	769.367,42	0,00
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	845.884,35	935.888,86	1.781.773,21	1.660.602,29	121.170,92	0,00
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	11.102.833,08	11.975.796,52	23.078.629,60	23.011.531,00	67.098,60	0,00
04-Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
05-Cari Transferler	0,00	65.507,40	-65.507,40	0,00	0,00	0,00	0,00
06-Sermaye Giderleri	0,00	1.023.331,32	-993.410,43	29.920,89	0,00	29.920,89	0,00
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09-Yedek Ödenek	0,00	2.700.000,00	-2.700.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	0,00	20.769.696,00	15.379.437,51	36.149.133,51	35.161.575,68	987.557,83	0,00

Yukarıdaki Tabloda görüldüğü üzere 2024 Yılı Bütçesi ile 20.769.696,00 TL ödenek tahsis edilmiş; eklenen ve düşülen ödenekle net 15.379.437,51 TL ödenek eklenerek toplam

ödenek tutarı 36.149.133,51 TL'ye çıkmış; bu ödenek tutarının 35.161.575,68 TL'si harcanırken, 987.557,83 TL'si iptal edilmiştir.

İdarenin 2024 yılı Bütçe Gelirleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (a) (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Ret ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (b) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (b)/(a)
01-Vergi Gelirleri	2.222.397,00	2.181.157,09	-76,00	2.181.081,09	98,14
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	8.672.853,87	12.257.278,59	0,00	12.257.278,59	141
04-Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gl.	1.997.088,21	1.836.868,63	0,00	1.836.868,63	91,97
05-Diğer Gelirler	7.654.647,42	16.130.456,02	00,00	16.130.456,02	210,67
06-Sermaye Gelirleri	715.513,50	158.789,00	0,00	158.789,00	22,19
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	21.262.500,00	32.564.549,33	-76,00	32.564.473,33	153,15

Yukarıdaki Tabloda görüldüğü üzere İdarenin 2024 yılı Bütçe Geliri tahmini 21.262,500,00 TL olurken; 32.564.549,33 TL gelir tahsil etmiş; bunun 76,00 TL'si ret ve iade olunurken, net tahsilatı 32.564.473,33 TL olarak gerçekleşmiştir.

İdarenin son 3 yıla ilişkin bütçe gider gerçekleştirmeleri ve değişim oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4: Son 3 Yıla Ait Bütçe Gider Gerçekleşmeleri Değişimi Tablosu

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
	(A)	(B)	(C)		

Personel Giderleri	2.428.669,35	4.850.847,85	10.489.442,39	99	116
SGK Devlet Prim Giderleri	320.591,05	627.265,78	1.660.602,29	95	164
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	7.453.236,22	14.910.468,98	23.011.531,00	100	54
Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cari Transferler	19.530,11	0,00	0,00	0,00	0,00
Sermaye Giderleri	47.863,12	1.002.806,10	0,00	1995	0,00
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenek	1.123.200,00	2.000.000,00	2.700.000,00	78	35
Toplam	11.393.089,85	23.391.388,71	37.861.575,68	105	61

Yukarıdaki Tablodan da görüldüğü üzere İdarenin 11.393.089,85 TL olan 2002 yılı bütçe gideri %105 oranındaki bir artışla 2023 yılında 23.391.388,71 TL'ye çıkarken; 2024 yılında ise %105 oranındaki bir artışla 37.861.575,68 TL'ye çıkmıştır.

İdarenin son üç yıla ilişkin bütçe geliri gerçekleştirmeleri ve değişim oranları ise şöyledir.

Tablo 5: Son 3 Yıla Ait Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri Değişimi Tablosu

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	1.362.163,08	2.892.466,65	2.181.081,09	112	-25
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.580.193,39	7.074.809,80	12.257.278,59	26	74
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	250.000,00	1.292.700,78	1.836.868,63	427	43
Diğer Gelirler	6.264.447,51	8.421.602,42	16.130.456,02	35	92
Sermaye Gelirleri	0,00	195.100,00	158.789,00		-19
Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	13.456.803,98	19.876.679,65	32.564.473,33	48	64
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	-25.023,97	-76,00		-99
Net Toplam	13.456.803,98	19.851.655,68	32.564.397,33	47	64

Yukarıdaki Tabloya göre İdarenin 13.456.803,98 TL olan 2022 yılı bütçe geliri ret ve iadeler düşüldükten sonra %47 oranında artışla 2023 yılında 19.851.655,68 TL'ye, 2024 yılında ise %64 oranında artışla 32.564.397,33 TL'ye çıkmıştır.

Belediyenin 2024 yılı faaliyet sonuçları tablosuna göre, faaliyet giderleri 50.324.828,77 TL iken, faaliyet gelirleri de 39.485.189,10 TL'dir. Bu kapsamda dönem sonu olumsuz faaliyet sonucu 10.839.639,67 TL olarak gerçekleşmiştir

İdarenin sermaye şirketi bulunmamaktadır.

Bütçe içi iktisadi işletmesine ilişkin bilgiler ise aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 6: İdarenin Bütçe İçi İşletmesi Yapısı Tablosu

Şirket Adı	Kuruluş Yılı	Toplam Şirket Sermaye Tutarı	Belediye Hisse Oranı (%)	Diğer Ortakların Hisse Oranları	Bağlı Olduğu Vergi Dairesi ve Vergi Numarası
Çeltikçi Gıda ve Unlu Mamulleri İktisadi İşletmesi	1990	0,00	%100	0,00	Çeltikçi Vergi Dairesi 2420007833

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Çeltikçi Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları belirlenmemiştir.

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları, konuya gereken önem verilmemesi dolayısıyla yeterli değildir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan hazırlama zorunluluğu bulunmadığından, plan hazırlanmamıştır.

Stratejik plan hazırlama zorunluluğu olmadığından buna göre performans programı da hazırlanmamıştır.

İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır.

İdare tarafından yetki devri yapılmasını gerektiren bir husus bulunmamaktadır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevlendirmeler farklı kişiler arasında dağıtılmamış olup, "görevler ayrılığı" prensibine aykırı uygulamalar mevcuttur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmamıştır.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu hazırlanmamıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmış ancak uygulamaya konulmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi değerlendirilmemekte ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu aktif olmadığı için bu kurula raporlama da yapılmamaktadır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

İç denetim birimi olmadığından iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması da mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Burdur Çeltikçi Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdarenin Kasa Hesabının Tutmaması

İdarenin 31.12.2024 tarihli Kesin Mizan ve Bilançosunda 100 Kasa hesabının borç bakiyesinde 23.513,17 TL yer almasına rağmen, 31.12.2024 tarihi itibarıyla fiilen Kasada 23.513,17 TL’nin var olmadığı görülmüştür.

Yapılan incelemede Mali Hizmetler Müdürlüğünün kasasının ve veznesinin bulunmadığı, 2024, 2023 ve 2022 yıllarına ilişkin muhasebe kayıtlarında 100-Kasa hesabının kullanılmayıp en son 2021 yılında kullanıldığı; buna karşın 2021, 2022 ve 2023 yılları kesin mizan ve bilançolarında 100-Kasa hesabının borcunda yer alan 23.513,17 TL’nin devir suretiyle 2024 yılı Kesin Mizan ve Bilançosunda yer aldığı; bu süre içinde yedi kez muhasebe yetkilisi değişmesine rağmen, muhasebe yetkilileri arasında Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 495’inci maddesinde öngörülen usule göre devir işlemleri yapılmadığından, kasadaki açığın 31.12.2024 tarihine kadar geldiği anlaşılmıştır.

İdarenin cevabında, bahse konu işlemin 2024 yılı öncesi geçmiş dönemden kaynaklandığı ve 2024 yılı sonuna kadar bu şekilde devir ederek geldiği; denetim esnasında farkına varılan 23.513,17 TL lik açık işlem bedelinin, 21.01.2025 tarihinde ZB99617 vevne alındısı ile Belediyenin Çeltikçi Ziraat Bankası hesabına yatırıldığı; muhasebe kaydı işleminin

de aynı gün 21.01.2025 tarih ve 132 nolu muhasebe işlem fişiyle yapıldığı; bundan sonraki işlemlerde tahsilat biriminin tahsilatlarını ilgili bankaya gününde yatırmakta olduğu ve muhasebe kayıt işlemlerinin günlük olarak yapıldığı; bundan sonraki işlemlerde daha dikkatli olunacağı ve bankaya yatırılan para ve muhasebe kaydına ilişkin belgelerin ekte sunulduğu ifade edilmektedir.

Her ne kadar 21.01.2025 tarihli ve ZB99617 nolu vezne alındısı ile 23.513,17 TL İdarenin Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesindeki hesabına yatırılmış ve yatırılma işleminin muhasebe kaydı 21.01.2025 tarihli ve 132 nolu muhasebe işlem fişiyle 100-Kasa hesabı alacaklı 23.513,17 TL, 102-Banka hesabı borçlu 23.513,17 TL şeklinde yapılarak, 100-Kasa hesabındaki açık giderilmiş olmakla birlikte, kasa açığının bankaya yatırılması ve buna ilişkin muhasebe kaydı 2025 yılında yapıldığından, 31.12.2024 tarihli Kesin Mizan ve Bilançosunu etkilemediği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Banka Hesapları Arasında Para Aktarımları ile Personel Ödemelerinin Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Yapılması

İdarenin Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesindeki hesabından İş Bankası Bucak Şubesindeki hesabına personel ödemelerine ilişkin para transferi ile personel ödemelerinin muhasebe kayıtlarının hatalı yapıldığı görülmüştür.

İdarenin tahsilat ve ödemelerinde kullandığı banka hesabı Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesindeki cari hesabı olmakla birlikte, yapılan promosyon anlaşması gereği personel ödemeleri İş Bankası Bucak Şubesindeki hesabından yapılmaktadır. Personel ödemelerinin yapılabilmesi için de her ay Ziraat Bankasındaki cari hesabından İş Bankasındaki cari hesabına gönderme emri ile TL nakit transferi yapılmaktadır. Ancak personel ödemeleri ile hesaplar arası para transferinin muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine uygun yapılmadığından “102 Banka Hesabı” ile “103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı” tutarları gerçek durumu yansıtmamaktadır.

Örneğin; 15 Ocak 2024 tarihindeki personel ödemelerinin muhasebe kayıtları aşağıdaki şekilde yapılmıştır (kayıt hatalarını ortaya koymak için 830, 835, 900 ve 905 kodlu hesaplar gerekmediğinden sadelik sağlanması amacıyla aşağıdaki örnekte bu hesaplar dikkate alınmamıştır):

Ödeme Emrinin Tarihi/No	Muhasebe Kayıtları Hesap Kodu ve Adı	Borç	Alacak
15.01.2024/53	103 Verilen Çek. ve Gön. Em. Hs. (İş Bank. Cari)		107.529,10
	333 Emanetler Hesabı		407,28
	360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		6.715,13
	361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kes. Hs.		6.500,82
	630 Giderler Hesabı	121.152,33	
15.01.2024/55	103 Verilen Çek. ve Gön. Em. Hs. (İş Bank. Cari)		276.427,23
	333 Emanetler Hesabı		1.421,84
	360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		1.103,00
	361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kes. Hs.		46.614,21
	630 Giderler Hesabı	325.566,28	
15.01.2024/56	103 Verilen Çek. ve Gön. Em. Hs. (İş Bank. Cari)		278.592,02
	333 Emanetler Hesabı		7.220,98
	360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		38.440,16
	361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kes. Hs.		104.521,23
	630 Giderler Hesabı	428.774,39	
15.01.2024/57	103 Verilen Çek. ve Gön. Em. Hs. (İş Bank. Cari)		18.059,33
	360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		1.074,69 361
	361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kes. Hs.		3.755,85
	362 Fonlar veya D. Kamu İd. Adına Y. T. Hs.		107,35

	630 Giderler Hesabı	22.997,22
15.01.2024/60	103 Verilen Çek. ve Gön. Em. Hs. (İş Bank. Cari)	10.925,24
	360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı	1.361,31
	361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kes. Hs.	811,55
	630 Giderler Hesabı	13.098,10
15.01.2024/61	103 Verilen Çek. ve Gön. Em. Hs. (İş Bank. Cari)	23.281,97
	360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı	185,59
	361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kes. Hs.	5.987,56
	630 Giderler Hesabı	29.455,12
15.01.2024/62	103 Verilen Çek. ve Gön. Em. Hs. (İş Bank. Cari)	40.033,65
	333 Emanetler Hesabı	50,00
	360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı	774,64
	361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kes. Hs.	6.961,83
	630 Giderler Hesabı	47.820,12

Böylece yukarıdaki yedi adet ödeme emriyle “103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri Hesabına (İş Bankası cari)” toplam (107.529,10 + 276.427,23 + 278.592,02 + 18.059,33 + 10.925,24 + 23.281,97 + 40.033,65 =) 754.848,54 TL alacak kaydedilmiştir.

Bu personel ödemelerinin yapılabilmesi için ise; Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesine İdarenin bankaları nezdindeki cari hesabından İş Bankası Bucak Şubesindeki cari hesabına 754.848,54 TL para aktarımını teminen 15.01.2024 tarihli ve 53 sayılı gönderme emri; İş Bankası Bucak Şubesine de aktarılan paranın personel hesaplarına yatırılması için 15.01.2024 tarihli ödeme emri talimatı verilmiş; bunlara ilişkin muhasebe kaydı ise aşağıdaki şekilde yapılmıştır:

Muhasebe Fişinin	Muhasebe Kayıtları		
<u>Tarihi/No</u>	<u>Hesap Kodu ve Adı</u>	<u>Borç</u>	<u>Alacak</u>
15.01.2024/63	102 Banka Hesabı (İş Bankası Cari)	754.848,54	

103 Verilen Çekler ve Gön. E. Hs. (Ziraat Bankası Cari) 754.848,54

Ocak ayı sonunda ise Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesi ile İş Bankası Bucak Şubesinin hesap özet cetveline dayalı olarak (muhasabe fişine hesap özet cetveli eklenmemiştir);

Muhasebe Fişinin Muhasebe Kayıtları

<u>Tarihi/No</u>	<u>Hesap Kodu ve Adı</u>	<u>Borç</u>	<u>Alacak</u>
31.12.2024/145	102 Banka Hesabı (Ziraat Bank. Cari)		754.848,54
	103 Ver. Çek. Ve Gön. E. Hs. (Ziraat B. C.)	754.848,54	

Kaydı ile;

Muhasebe Fişinin Muhasebe Kayıtları

<u>Tarihi/No</u>	<u>Hesap Kodu ve Adı</u>	<u>Borç</u>	<u>Alacak</u>
31.12.2024/146	102 Banka Hesabı (İş Bank. Cari)		754.848,54
	103 Ver. Çek. Ve Gön. E. Hs. (İş Bank. Cari)	754.848,54	

Kayıtları yapılmıştır.

Bu hatalı muhasebe kayıtlarının 2024 yılının tüm aylarındaki personel ödemeleri ve hesaplar arası para aktarımına ilişkin muhasebe kayıtlarında tekrar ettiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 72'nci maddesinin (a) fıkrasının dördüncü bendinde, muhasebe birimlerine ait ulusal para birimi cinsinden banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatların 108-Diğer Hazır Değerler Hesabına borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak; aynı maddenin (b) fıkrasının dördüncü bendinde ise muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 108-Diğer Hazır Değerler Hesabına alacak, 102-Banka Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Bu düzenlemelere göre İdarenin Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesine verdiği 15.01.2024 tarihli ve 53 sayılı gönderme emrinin muhasebe kaydı:

<u>Hesap Kodu ve Adı</u>	<u>Borç</u>	<u>Alacak</u>
108 Diğer Hazır Değerler Hesabı	754.848,54	
103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		754.848,54

şeklinde;

Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesinin ertesi gün göndereceği banka hesap özet cetvelinden paranın gönderildiği, İş Bankası Bucak Şubesinin göndereceği banka hesap özet cetvelinden ise paranın hesaplarına geçtiği anlaşılnca bir yandan;

Hesap Kodu ve Adı	Borç	Alacak
102 Banka Hesabı (İş Bankası Cari)	754.848,54	
108 Diğer Hazır Değerler Hesabı		754.848,54

diğer yandan;

Hesap Kodu ve Adı	Borç	Alacak
102 Banka Hesabı (Ziraat Bankası Cari)		754.848,54
103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı	754.848,54	

şeklinde;

Kaydedilerek; paranın Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesindeki cari hesaptan İş Bankası Bucak Şubesindeki cari hesaba aktarımının muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

İş Bankasına aktarılan paranın personelin hesaplarına yatırılması için İş Bankası Bucak Şubesine verilen 15.01.2024 tarihli ödeme talimatının (örnekte sadelik ve anlaşılrlık sağlamak için yukarıdaki yedi ödeme emri için yapılacak muhasebe kayıtlarının tamamını kapsamak üzere) muhasebe kaydının;

Hesap Kodu ve Adı	Borç	Alacak
103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hs.		754.848,54
333 Emanetler Hesabı		9.100,10
360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		49.654,52
361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kes. Hs.		175.153,05
362 Fonlar veya Diğer Kamu İd. Adına Y. T. Hs.		107,35
630 Giderler Hesabı	988.863,56	

şeklinde;

İş Bankası Bucak Şubesinin ertesi gün göndereceği banka hesap özet cetvelinden paranın personelin hesabına yatırıldığı anlaşılnca ise;

Hesap Kodu ve Adı	Borç	Alacak
102 Banka Hesabı (İş Bankası Cari)		754.848,54
103 Verilen Çekler ve Gönderme Emir. Hs.	754.848,54	

şeklinde;

Yapılarak ödemenin kayıt altına alınması gerekmektedir.

İdarenin cevabında, yapılan hatalı muhasebe kayıtlarının yönetmeliğe uygun olarak düzeltildiği; hesap takibi için banka ekstralarının günlük olarak alınıp, kayıtlarının düzenli yapılmaya başlandığı ifade edilmiş; Ek-2'de ise muhasebe kaydının düzeltildiğine ilişkin olarak 13.02.2025 tarihli ve 304 yevmiye numaralı ödeme emri belgesi ile İdarenin Halk Bankasındaki hesabından Ziraat Bankasındaki hesabına 990.000,00 TL tutarında para gönderildiğine ilişkin 102 Banka hesabı borçlu ve 102 Banka hesabı alacaklı şeklindeki muhasebe kaydı sunulmuştur. Sunulan ödeme emri belgesinin bulgu konusuyla ilişkisinin olmaması yanında, İdarenin Halk Bankasındaki hesabından Ziraat Bankasındaki hesabına 990.000,00 TL gönderildiğine ilişkin muhasebe kaydı da 108 Diğer hazır değerler hesabı ile 103 Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabının kullanılmaması nedeniyle yanlış yapılmıştır.

İdarenin personel ödemelerini yapmak için Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesinden İş Bankası Bucak Şubesine yaptığı para aktarımları ile personel ödemelerinin muhasebe kayıtlarının, yukarıda açıklandığı üzere hatalı yapılması, tahakkuk esaslı muhasebe sistemiyle uyuşmamasının yanında bankalardaki paranın günlük takibinin yapılamaması ve kaynakların rasyonel yönetilememesine neden olduğundan, muhasebe kayıtlarının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine uygun yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Banka Hesabı Muhasebe Kayıtları ile Banka Mutabakat Mektuplarının Tutarlı Olmaması ve Banka Hesabına Hatalı Kayıt Yapılması

a) İdarenin 31.12.2024 tarihli Kesin Mizan ve Bilançosu ile banka mutabakat mektuplarının karşılaştırılması sonucunda, muhasebe kayıtlarına göre 102 Banka hesabının 12.162.920,18 TL açık verdiği görülmüştür.

İdarenin hesaplarının bulunduğu bankalardan;

Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesinin 03.01.2025 tarihli yazısında Çeltikçi Belediyesinin 29225101/5001 Maaş ve Kamu Tahsis Hesabının 31.12.2024 tarihli bakiyesinin 1.235.043,45 TL ve 16.810,00 TL olduğu;

Halkbank Bucak Şubesinin 06.01.2025 tarihli yazısında Çeltikçi Belediyesinin 0317-07000023 nolu hesabının 31.12.2024 tarihli bakiyesinin 40.368,30 TL olduğu;

Türkiye İş Bankası Bucak Şubesinin 06.01.2025 tarihli yazısında Çeltikçi Belediyesinin 3120-423363 nolu hesabının 31.12.2024 tarihli bakiyesinin 636,89 TL ve 3120-541407 nolu hesabının bakiyesinin 2.659,82 TL olduğu;

belirtilmiştir.

Bankaların bu yazılarına göre Çeltikçi Belediyesinin 31.12.2024 tarihli Kesin Mizan ve Bilançosunda 102-Banka hesabının $(1.235.043,45 + 16.810,00 + 40.368,30 + 636,89 + 2.659,82 =)$ 1.295.518,46 TL borç bakiyesi vermesi gerekmektedir.

Buna karşın İdarenin 31.12.2024 tarihli Kesin Mizan ile Bilançosunda, 102-Banka hesabı 1.295.518,46 TL borç bakiyesi vermiş görünmesine karşın; bu tutara muhasebe kayıtlarına göre 102-Banka hesabının 13.458.438,64 TL borç bakiyesi (ve dolayısıyla $13.458.438,64 - 1.295.518,46 =$) 12.162.920,18 TL açık vermesi üzerine 31.12.2024 tarihli ve 1486 yevmiye numaralı ödeme emri belgesi ile;

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak
103	İş Bankası Cari		12.162.920,18
630	Diğer Giderler	12.162.920,18	

kaydının yapılmasıyla ulaşılmış ve ödeme emri belgesinin “Açıklama ve Ekler” kısmında ise; “Açıklama: 2023 ve 2024 yılı içerisinde Giderler hesabından çıkması gereken ödeme işlemlerinin 102 İş Bankası hesabına sehven gönderme işlemi yapılmıştır. Yapılan işlem neticesinde Ziraat Bankası hesabından gönderilen tutarlar İş Bankası hesabında gözükmemiştir. İş Bankası hesabında gözükken tutar Ziraat Bankası hesabından ilgili kişi/firma/kurum hesabına gönderilmiştir. Bu hatanın giderilmesi adına bu işlem fişi düzenlenmiş olup hatalı olan işlemlere ait rapor ektedir.” denilmiştir.

31.12.2024 tarihli ve 1486 yevmiye numaralı ödeme emri belgesi ile 630-Giderler hesabına kaydedilen 12.162.920,18 TL tutarındaki gider, hiçbir gerçekliği bulunmayan ve salt 102-Banka hesabını tutturmak amacıyla yapılmış olan sanal bir kayıttır ve bu sanal kayıt ile

102-Banka hesabı tutturulmuş gibi görünürken; 630-Giderler hesabı anılan tutar kadar kayden şişirilmiş bulunmaktadır.

Bununla birlikte İdarenin 102-Banka hesabının tutmaması ve muhasebe kayıtlarına göre 12.162.920,18 TL açık vermesinin nedeninin aşağıda (b)'de açıklandığı üzere 2024 yılındaki hatalı muhasebe kayıtları ile 2023 yılı ve öncesinden gelen hatalı muhasebe kayıtlarından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

İdarenin 31.12.2023 tarihli Kesin Mizan ve Bilançosuna göre İş Bankası cari hesabı 4.763.240,59 TL borç bakiyesi vermiş görünmektedir. Buna karşın Türkiye İş Bankası Bucak Şubesinin 07.01.2025 tarihli yazısına göre, 31.12.2023 itibariyle İdarenin 3120-423363 nolu vadesiz hesabının bakiyesi 636,89 TL ve 3120-541407 nolu hesabının bakiyesi ise 2.659,82 TL olmak üzere toplam 3.296,71 TL'dir. Buna göre İdarenin 31.12.2023 tarihli Kesin Mizan ve Bilançosuna göre 102-Banka hesabı ($4.763.240,59 - 3.296,71 =$) 4.759.943,88 TL açık vermiş ve dolayısıyla 31.12.2024 tarihli Kesin Mizan ve Bilanço'ya göre 12.162.920,18 TL açığın 4.759.943,88 TL'sinin 2023 ve öncesi yıllara, 7.402.976,30 TL'sinin ise 2024 yılına ait olduğu anlaşılmaktadır.

Aşağıda (b)'de açıklandığı üzere 2024 yılındaki hatalı muhasebe kayıtları nedeniyle 102-Banka (İş Bankası cari) hesabının borcuna 7.399.150,56 TL para yatırılmış gibi hatalı muhasebe kaydı yapılarak, muhasebe kayıtlarında 102-Banka (İş Bankası cari) hesabında 7.399.150,56 TL para varmış gibi bir sonuca yol açılmıştır. Hatalı muhasebe kayıtları aşağıda (b)'de açıklandığı şekilde düzeltildiği takdirde 2024 yılındaki açık ($7.402.976,30 - 7.399.150,56 =$) 3.825,74 TL'ye düşmektedir.

Bu bağlamda, 31.12.2024 tarihli ve 1486 yevmiye numaralı ödeme emri belgesi ile 630-Giderler hesabına 12.162.920,18 TL borç, 103-İş Bankası cari hesabına 12.162.920,18 TL alacak şeklinde yapılan ve hiçbir gerçekliği bulunmayan sanal muhasebe kaydının ters kayıtla düzeltilmesi; 2024 yılı muhasebe kayıtları ile banka günlük hesap ekstrelerinin gözden geçirilerek 3.825,74 TL açık ile 2023 ve öncesi yıllara ait 4.759.943,88 TL açığın kaynağının bulunup, kayıt hatalarının düzeltilmesi; bulunup düzeltileniyorsa muhasebe kayıtları ile banka mutabakat mektupları arasında denkliğin sağlanması için açık görünen tutarın İş Bankası cari hesabına yatırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

b) İdarenin 320-Bütçe emanetleri hesabı ve 361-Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabında kayıtlı olan (kayıtlı olması gereken) tutarların ödenmesine, yersiz tahsilatların iadesine ve banka ve kredi kartıyla yapılan tahsilatların süresinden önce banka hesaplarına

aktarılması sonucu ödenen komisyon/faiz giderlerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin muhasebe kayıtlarının hatalı yapıldığı görülmüştür.

İdarenin 320-Bütçe emanetleri hesabının alacağında kayıtlı olan (kayıtlı olması gereken) tutarların hak sahibine ödenmesi için düzenlediği gönderme emirlerinin muhasebeleştirilmesini, İdarenin İş Bankası Bucak Şubesindeki vadesiz hesabıyla hiç ilgisi olmamasına rağmen, sanki İş Bankası vadesiz hesabına para aktarılmış/yatırılmış gibi;

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak
102	İş Bankası Cari	xx,xx	
103	Ziraat Bankası Cari		xx,xx

şeklinde;

361-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabının alacağında kayıtlı olan (kayıtlı olması gereken) tutarların Sosyal Güvenlik Kurumunun banka hesabına ödenmesi için düzenlediği gönderme emirlerinin muhasebeleştirilmesini, İdarenin İş Bankası Bucak Şubesindeki vadesiz hesabıyla hiç ilgisi olmamasına rağmen, sanki İş Bankası vadesiz hesabına para aktarılmış/yatırılmış gibi;

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak
102	İş Bankası Cari	xx,xx	
103	Ziraat Bankası Cari		xx,xx

şeklinde;

Ziraat Bankasına ait POS cihazlarıyla tahsil edilen İdare gelirlerinin zamanından önce Ziraat Bankasındaki cari hesabına aktarılması sonucu ödediği faiz/komisyon giderlerinin muhasebeleştirilmesini, yine İş Bankası cari hesabıyla hiç ilgisi olmamasına rağmen, sanki İş Bankasına para yatırılmış gibi;

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak
102	İş Bankası Cari	xx,xx	
103	Ziraat Bankası Cari		xx,xx

şeklinde;

İdarenin sehven tahsil ettiği gelirlerin, hak sahiplerine iadesi için düzenlediği gönderme emirlerinin muhasebeleştirilmesini, yine İş Bankası cari hesabıyla hiç ilgisi olmamasına rağmen, sanki İş Bankasına para yatırılmış gibi;

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak
102	İş Bankası Cari	xx,xx	
103	Ziraat Bankası Cari		xx,xx

şeklinde yaparak;

320-Bütçe emanetleri hesabı ile 361-Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabının alacağında kayıtlı tutarlar hak sahiplerine ödenmiş olmalarına ve dolayısıyla kayıttan düşülmeleri gerekmelerine rağmen, halen söz konusu hesapların alacağında kayıtlı kalmalarına; yapılan faiz/komisyon giderlerinin, 630-Giderler hesabında muhasebeleştirilmemesine; yersiz tahsilatların, 600-Gelirler hesabından düşülmemesine ve İdarenin İş Bankası Bucak Şubesindeki vadesiz hesabına yatırılmamış olan paraların yatırılmış gibi muhasebeleştirilerek İdarenin 102-Banka hesabının borç bakiyesinin fazla verip banka mutabakat mektubu ile tutmamasına neden olunmuştur.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 58'inci maddesinde, 103-Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabının, idarenin bankadan çekle veya gönderme emri ile yaptıracakları ödeme ve göndermelerin izlenmesi için kullanılacağı; 60'ıncı maddesinde, bankadan yaptırılacak ödeme veya göndermeler için düzenlenen çek veya gönderme emri tutarlarının 103-Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabına alacak kaydedileceği; 248'inci maddesinde, 320-Bütçe emanetleri hesabının, mali yıl içinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı; 250'nci maddesinde, 320-Bütçe emanetleri hesabında kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben yapılan ödemelerin bu hesaba borç kaydedileceği; 271'inci maddesinde 361-Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabının sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine göre sosyal güvenlik kurumları adına nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı; 273'üncü maddesinde, nakden veya mahsuben tahsil edilen sosyal güvenlik gelirlerinden gönderilenlerin 361-Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabına borç, 103-Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabına alacak kaydedileceği; 368'inci maddesinde, tahsil edilen tahakkuksuz bütçe gelirlerinden, fazla ve yersiz tahsil edilmesi dolayısıyla yapılan iade tutarlarının 600-Gelirler hesabına (yılı geçtikten

sonra 630-Giderler Hesabına) borç, ilgili hesaba alacak kaydedileceği kurallarına yer verilmiştir.

Bu kurallara göre aşağıda yevmiye tarih ve numaraları belirtilen Muhasebe İşlem Fişleri ile yukarıda nasıl yapıldığı belirtilen hatalı muhasebe kayıtlarının (gider ve gelir yansıtma hesapları hariç) kaydının aşağıdaki şekilde yapılması;

Muhasebe Fişinin	Ödemenin	Hesap	Muhasebe Kaydı	
Tarihi No	Mahiyeti	Kodu	Borç	Alacak
22.01.2024/72	SGK Borç Ödemesi	361	25.866,25	
		103		25.866,25
22.01.2024/73	SGK Borç Ödemesi	361	3.781,99	
		103		3.781,99
22.01.2024/74	SGK Borç Ödemesi	361	40,92	
		103		40,92
26.01.2024/88	X Firması	320	1.162.325,88	
		103		1.162.325,88
31.01.2024/141	Açılış Fişi Kaydı	102	3.028.253,11	
		103		3.028.253,11
31.01.2024/142	POS Faiz Gideri	630	10,356,10	
		102		10.356,10
07.03.2024/251	SGK Borç Ödemesi	361	81,84	
		103		81,84
07.03.2024/252	SGK Borç Ödemesi	361	7.563,98	
		103		7.563,98
07.03.2024/253	SGK Borç Ödemesi	361	50.142,40	
		103		50.142,40

14.03.2024/302	X Firması	320	1.458.344,40	
		103		1.458.344,40
15.03.2024/317	Y Firması	320	97.000,00	
		103		97.000,00
31.03.2024/478	R. Kişisine iade	600	19.301,51	
		102		19.301,51
31.03.2024/410	POS Faiz Gideri	630	4.784,74	
		102		4.784,74
30.04.2024/546	POS Faiz Gideri	630	2.861,62	
		102		2.861,62
15.05.2024/585	X Firması	320	700.545,46	
		103		700.545,46
20.05.2024/592	Z Firması	320	550.800,00	
		103		550.800,00
23.05.2024/601	SGK Borç Ödeme	361	3.464,50	
		103		3.464,50
23.05.2024/601	SGK Borç Ödeme	361	3.781,99	
		103		3.781,99
23.05.2024/602	SGK Borç Ödeme	361	40,92	
		103		40,92
23.05.2024/603	SGK Borç Ödeme	361	23.015,28	
		103		23.015,28
31.05.2024/676	POS Faiz Gideri	630	23.735,64	
		102		23.735,64

25.06.2024/710	SGK Borç Ödeme	361	25.866,25	
		103		25.866,25
25.06.2024/711	SGK Borç Ödeme	361	3.781,99	
		103		3.781,99
25.06.2024/712	SGK Borç Ödeme	361	40,92	
		103		40,92
30.06.2024/771	POS Faiz Gideri	630	3.575,20	
		102		3.575,20
11.07.2024/791	F. Kişisine iade	600	850,00	
		103		850,00
26.07.2024/818	SGK Borç Ödeme	361	25.866,25	
		103		25.866,25
26.07.2024/819	SGK Borç Ödeme	361	3.781,99	
		103		3.781,99
26.07.2024/820	SGK Borç Ödeme	361	40,92	
		103		40,92
31.07.2024/887	POS Faiz Gideri	630	11.401,85	
		102		11.401,85
29.08.2024/925	SGK Borç Ödeme	361	25.866,25	
		103		25.866,25
29.08.2024/926	SGK Borç Ödeme	361	3.781,99	
		103		3.781,99
29.08.2024/927	SGK Borç Ödeme	361	40,92	
		103		40,92

31.08.2024/993	POS Faiz Gideri	630	6.640,82	
		102		6.640,82
04.09.2024/960	A. Kişisine iade	600	10.000,00	
		103		10.000,00
23.09.2024/1043	SGK Borç Ödeme	361	40,92	
		103		40,92
23.09.2024/1044	SGK Borç Ödeme	361	3.781,99	
		103		3.781,99
23.09.2024/1045	SGK Borç Ödeme	361	25.866,25	
		103		25.866,25
30.09.2024/1104	POS Faiz Gideri	630	2.946,67	
		102		2.946,67
21.10.2024/1142	SGK Borç Ödeme	361	25.866,25	
		103		25.866,25
21.10.2024/1143	SGK Borç Ödeme	361	3.781,99	
		103		3.781,99
21.10.2024/1144	SGK Borç Ödeme	361	40,92	
		103		40,92
31.10.2024/1236	POS Faiz Gideri	630	4.361,70	
		102		4.361,70
27.11.2024/1239	SGK Borç Ödeme	361	25.866,26	
		103		25.866,26
27.11.2024/1240	SGK Borç Ödeme	361	3.781,99	
		103		3.781,99

27.11.2024/1241	SGK Borç Ödeme	361	40,92
		103	40,92
27.11.2024/1242	SGK Borç Ödeme	361	5.150,56
		103	5.150,56

gerekmektedir.

Düzenlenen gönderme emirlerinin yukarıdaki şekilde 103-Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabına alacak kaydı yapıldıktan sonra, muhatap bankanın muhasebe birimine ertesi gün gönderdiği banka hesap özet cetveliyle, bankaca hak sahiplerine ödendiği veya ilgili yerlere gönderildiği bildirilen paraların 103-Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabına borç, 102-Banka Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yevmiye tarihi ve numaraları belirtilen muhasebe işlem fişleriyle; İdarenin 102.04.01 kodlu İş Bankası cari hesabına hiç para yatırılmadığı halde 7.399.150,56 TL para yatırılmış gibi hatalı muhasebe kaydı yapılarak, 102-Banka hesabının 7.399.150,56 TL tutarında fazladan borç bakiyesi vermesine neden olunmuş; SGK'ya ödenen 301.065,60 TL, 361-Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabına borç kaydedilip düşülmeyerek, 361-Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabının fazladan 301.065,60 TL tutarında alacak bakiyesi vermesine sebep olunmuş; Bankaya ödenen 67.089,14 TL POS cihazı komisyon gideri ile yersiz tahsilatlardan iadeler, 600-Giderler hesabına borç kaydedilip giderleştirilmediği için, 600-Giderler hesabının 97.240,65 TL eksik olmasına neden olunmuş; 320-Bütçe emanetleri hesabında kayıtlı 3.969.015,74 TL hak sahiplerine ödendiği halde 320-Bütçe emanetleri hesabına alacak kaydedilerek hesaplardan çıkarılmadığı için 3.969.015,74 TL'nin hala 320-Bütçe emanetleri hesabında kayıtlı kalmasına ve dolayısıyla bu tutarda fazla alacak bakiyesi vermesine sebep olunmuştur.

İdarenin cevabında, ilgili bulguya iştirak edildiği; 2024-2023 ve önceki yıllardan gelen hatalı muhasebe kayıtlarının fark edilemediği; yapılan denetim sonucunda hatalar fark edilmesine rağmen 2023 ve 2024 kesin mizanları T.C. Sayıştay Başkanlığı sistemine yüklendiğinden dolayı geri dönük düzeltme işlemi yapılamadığı; sehven yapılan hataların denetim süresi ve sonucunda muhasebe yönetmeliğine uygun olarak kayıt işlemlerinin yapıldığı ve buna ilişkin mizan ve banka ekstresinin ekte sunulduğu ifade edilmiştir. Ekte sunulan 01.01.2025-30.04.2025 aralığını kapsayan Geçici Mizanda 102 Banka Hesabı, (Ziraat Bankası-Cari hesabının borç bakiyesinde 260.555,91 TL; Halkbank-Cari hesabının borç bakiyesinde

2.999,99 TL; İş Bankası-Cari hesabının borç bakiyesi 3.296,71 TL ve Ziraat Bankası vadeli hesabının borç bakiyesi 141.730,80 TL olmak üzere) toplam 408.583,41 TL olarak yer alırken; bankalardan alınan hesap ekstrelerinde, Ziraat Bankası Cari hesabında 07.03.2025 tarihi itibarıyla 16.810,00 TL, Halkbank -Cari hesabında 14.04.2025 tarihi itibarıyla 2.999,99 TL, İş Bankası-Cari hesabında 15.05.2025 tarihi itibarıyla 2.659,82 TL ve İş Bankası-Cari hesabında 15.05.2025 tarihi itibarıyla 636,89 TL bloke edilmiş para olmak üzere toplam 23.106,70 TL bulunduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bir yandan mali tablo ve muhasebe belgelerinin Sayıştay Başkanlığı VERA sistemine yüklendiği belirtilip, geriye dönük düzeltme kaydı yapılamadığından söz edilirken, diğer yandan sehven yapılan hataların denetim süresi ve sonucunda muhasebe yönetmeliğine uygun olarak kayıt işlemlerinin yapıldığı ve buna ilişkin mizan ve banka ekstresinin ekte sunulduğundan söz edilmesinin tutarsızlığı bir yana, ekte sunulan belgeler konuyla ilgili olmadığı gibi yanlış ve tutarsızdır.

Yukarıda yevmiye tarih ve numarası belirtilen muhasebe işlem fişleriyle yapılan hatalı muhasebe kayıtlarının yukarıda açıklandığı şekilde düzeltilerek 2024 yılı Kesin Mizan ve Bilançosunun buna göre düzenlenmesi ve ayrıca 2023 ve öncesi yıllara ait hatalı muhasebe kayıtlarının da bu çerçevede düzeltilerek İdarenin Kesin Mizan ve Bilançolarının doğru muhasebe kayıtlarına dayalı olarak düzenlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması

Kurumun ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetlerine ilişkin KDV indirim konusu yapılamayacak olmasına rağmen 191-İndirilecek KDV hesabında kaydedilmek suretiyle indirim konusu yapıldığı görülmüştür.

Bilindiği üzere 3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu ile getirilen KDV, harcamalar üzerinden alınan ve nihai tüketicileri vergilendirmeyi amaçlayan bir tüketim vergisi türüdür.

3065 sayılı Kanun'un (1/1-3-g) maddesinde, genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu hüküm altına alınmış; 30'uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, vergiye tabi

olmayan veya vergiden istisna edilmiş bulunan malların teslimi ve hizmet ifası ile ilgili alış vesikalarında gösterilen veya bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan katma değer vergisinin, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirilemeyeceği hükmüne yer verilmiştir.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin "1.B.2 Kamu Kurum ve Kuruluşları, Dernek ve Vakıflar ile Mesleki Kuruluşların Vergilendirilmesi" başlıklı bölümünde ise; "3065 sayılı Kanunun (1/3-g) maddesinde sayılan; genel bütçeye dâhil idareler, özel bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, dernek ve vakıflar ile her türlü mesleki kuruluşların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetleri vergiye tabi değildir." düzenlemesi yer almıştır.

Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere belediyelerin sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amacına uygun teslim ve hizmetleri vergiye tabi olmadığından, verginin konusuna dahil edilmemesi gerekmektedir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı" kenar başlıklı 153'üncü maddesinde; "(1) Bu hesap, mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılır. / (2) Mahalli idareler, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yaparlar. Bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılmaz ve bu tutarlar ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Bu düzenlemelere göre belediyelerin, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları KDV'yi indirim konusu yapmaları; buna karşın satışa konu oluşturmayan, kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın aldıkları mal veya hizmetler için ödedikleri KDV'yi indirim konusu yapmayıp, bu tutarları ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave etmeleri, başka bir anlatımla ya doğrudan giderleştirmeleri ya da ilgili mal veya hizmetin maliyet bedeline ekleyerek aktifleştirmeleri gerekmektedir.

Bu düzenlemelere karşın, İdarenin satışa konu oluşturmayan, kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın aldığı mal veya hizmetler için ödediği indirim hakkı doğurmayan KDV'yi de 191-İndirilecek katma değer verisi hesabına “borç” kaydetmesi ve her ayın sonunda düzenlenen muhasebe işlem fişleriyle 191-İndirilecek katma değer vergisi hesabının borç bakiyesinden 391-Hesaplanan katma değer vergisi hesabının alacak bakiyesini mahsup ederek aradaki farkın 190-Devreden katma değer vergisi hesabına borç kaydedilmesi sonucu;

31.01.2024 tarihli ve 144 numaralı muhasebe işlem fişiyle	226.250,12 TL,
29.02.2024 tarihli ve 322 numaralı	“ 480.718,45 TL,
31.03.2024 tarihli ve 483 numaralı	“ 385.221,67 TL,
30.04.2024 tarihli ve 551 numaralı	“ 74.932,11 TL,
31.05.2024 tarihli ve 683 numaralı	“ 114.626,09 TL,
30.06.2024 tarihli ve 775 numaralı	“ 117.757,41 TL,
31.07.2024 tarihli ve 889 numaralı	“ 330.949,73 TL,
31.08.2024 tarihli ve 996 numaralı	“ 207.125,18 TL,
30.09.2024 tarihli ve 1056 numaralı	“ 291.120,99 TL,
31.10.2024 tarihli ve 1258 numaralı	“ 98.571,99 TL,
30.11.2024 tarihli ve 1288 numaralı	“ 208.476,37 TL,
31.12.2024 tarihli ve 1482 numaralı	“ 90.115,76 TL,
Toplam	2.625.865,87 TL

a) Bilançoda 190-Devreden katma değer vergisi hesabının 2.625.865,87 TL fazla yer almasına;

b) 630-Giderler Hesabı'nın olması gerekenden daha düşük çıkmasına ve dolayısıyla “Faaliyet Sonuçları Tablosu”nda yer alan olumlu faaliyet sonucunun gerçeği yansıtmamasına ve bu nedenle de 2024 yılı Bilançosunda 590-Dönem olumlu faaliyet sonuçları hesabının olması gerekenden çok daha yüksek görünmesine ve bu hatalı uygulamanın önceki yıllarda da yapılıyor olmasından dolayı 570-Geçmiş yıllar olumlu faaliyet sonuçları hesabının olduğundan yüksek görünmesine;

c) Aktifleştirilmesi gereken 15-Stoklar Hesap Grubunda stokta kalan tutarın olduğundan daha düşük görünmesine ve yine aktifte yer alan 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubunun itfa edilmeyen kısımlarının olması gerekenden düşük tutarda görünmesine;

neden olunmuştur.

İdarenin cevabında, denetim sırasında ve sonrasında konu ile ilgili farkındalık oluştuğu, bundan sonraki süreçte kuruluş amacına uygun teslim ve hizmetlerde yüklenilen KDV'nin indirim konusu yapılmayacağı, bulguda da belirtildiği üzere doğrudan giderleştirileceği veya malın maliyetine eklenerek muhasebeleştirileceği ifade edilmektedir.

Belediyelerin kuruluş amacına uygun teslim ve hizmetleri ile ilgili olan işlemler dolayısıyla yüklendikleri KDV'yi indirim konusu yapamayacakları ve buna göre KDV'si indirim konusu yapılmayacak olan tüm mal ve hizmet alımlarının doğrudan giderleştirilmesi veya ilgili malın maliyetine eklenerek muhasebeleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesap Gruplarına İlişkin Giderleri, Doğrudan Giderler Hesabında Muhasebeleştirilmesi ve Kanıtlayıcı Belgeler Eklenmeden Ödemede Bulunulması

Yapılan incelemede;

a) İdarenin, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanmak veya tüketmek üzere edindiği kırtasiye, tahsilat makbuzu, temizlik malzemesi vb. bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek varlıklar için yaptığı harcamaları 150-İlk madde ve malzeme hesabında izlemeyip, doğrudan 630-Giderler hesabına kaydettiği ve ödeme emri belgesine Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği ile Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri uyarınca eklenmesi gereken kanıtlayıcı belgeleri eklemeyen ödemede bulunduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 115'inci maddesinde, kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için 150-İlk madde ve malzeme hesabının kullanılacağı; 116'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde satın alınan veya üretilen ilk madde ve malzemelerin bir taraftan maliyet bedelleri ile 150-İlk madde ve malzeme hesabına borç, 103-Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe giderleri hesabına borç, 835-Gider yansıtma hesabına alacak kaydedileceği; (b) bendinde ise tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili

birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin 150-İlk madde ve malzeme hesabına alacak, 630- Giderler hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Öte yandan, Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği (RG: 15.08.2007/26614)'nin 38'inci maddesinin birinci fıkrasında, her türlü tüketim mal ve malzemeleri ile demirbaş, makine, teçhizat ve taşıt alımlarına ilişkin giderlerin ödenmesinde, (a) taahhüt dosyası, (b) fatura, (c) muayene ve kabul komisyonu tutanağı ve (ç) taşınır işlem fişinin; 49'uncu maddesinde ise 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre doğrudan temin usulüyle yaptırılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işi bedellerinin ödenmesinde; (a) onay belgesi, (b) piyasa fiyat araştırması tutanağı veya ihale komisyonu kararı, (c) düzenlenmesi gerekli görülmüş ise sözleşme, (ç) fatura, (d) muayene ve kabul komisyonu tutanağı, kabul işleminin idarece yapılması halinde ise idarece düzenlenmiş belge, (e) mal ve malzeme alımlarında, taşınır işlem fişinin; ödeme belgesine ekleneceği hüküm altına alınmıştır.

Mal Alımları Denetim Muayene ve Kabul İşlemlerine Dair Yönetmeliğin (RG: 19.12.2002/24968) 5'inci maddesinde, satın alınan mal yüklenici tarafından idareye teslim edilmedikçe muayene ve kabul işlemlerinin yapılmayacağı; 6'ncı maddesinde, yetkili makam tarafından biri başkan, biri işin uzmanı olmak üzere en az üç veya daha fazla tek sayıda kişi ile yedek üyelerden oluşan muayene ve kabul komisyonları kurulacağı; 7'nci maddesinde, komisyonun yüklenici tarafından idareye teslim edilen malın veya yapılan işin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığını inceleyeceği ve komisyon üyelerinin her muayene de hazır bulunup, kısa sürede bozulabilen maddelerin muayenesine öncelik verecekleri; 13'üncü maddesinde muayenede ihale dokümanında yazılı şartların aranacağı ve malın önce bütünü incelenerek gerek görülür ise yeter sayıda mühürlü durumda numunesinin alınacağı; 15'inci maddesinde, muayenede önce fiziksel niteliklerin kontrol edileceği, sonuç olumlu ise laboratuvar muayenelerine geçileceği; 20'nci maddesinde, muayene raporlarına, ihale dokümanında yazılı nitelikler ile muayenede bulunan niteliklerin ayrı ayrı yazılıp karşılaştırılacağı ve sonucun "niteliklerine uygundur" veya "niteliklerine uygun değildir" şeklinde kesin olarak belirtilerek komisyon üyeleri tarafından imzalanacağı; 21'inci maddesinde ise komisyonun eksiksiz toplanıp, kararlarını çoğunlukla alacağı, kararda çekimser kalinamayacağı ve karara karşı olanların karşı olma gerekçelerini kararın altına yazıp imzalayacakları kurallarına yer verilmiştir.

Diğer yandan, 2006/11545 sayılı BKK ile yürürlüğe giren Taşınır Mal Yönetmeliği (RG: 18.01.2006/26407)'nin 11'inci maddesinin birinci fıkrasında, taşınırların edinme şekline

bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağış yapıldığı veya hibe edildiğinde, hurdaya ayırma, yıpranma, kırılma, bozulma nedeniyle kullanılamaz hale geldiğinde veya kaybolma, çalınma ya da canlı demirbaşın ölümü hallerinde çıkış kaydedileceği; ikinci fıkrasında, giriş ve çıkış kayıtlarının Taşınır İşlem Fişine dayanılarak yapılacağı; 12'nci maddesinin birinci fıkrasında, satın alma suretiyle edinilen taşınırların maliyet bedeliyle kayıtlara alınacağı; ikinci fıkrasında, satın alınan taşınırların mevzuatı gereğince muayene ve kabul işlemi yapılarak teslim alındıktan sonra Taşınır Kod Listesindeki hesap kodları itibarıyla ayrı ayrı üç nüsha Taşınır İşlem Fişi düzenleneceği ve Fişin birinci nüshasının ödeme belgesinin Sayıştaya gönderilecek nüshasına, ikinci nüshasının ödeme belgesinin dairesinde kalan nüshasına bağlanacağı, üçüncü nüshasının ise sıralı olarak dosyalanacağı; 20'nci maddesinin birinci fıkrasında, tüketim malzemelerinin, istenilen malzemenin cinsini, miktarını, kaydedildiği III üncü ve sonraki düzey detay kodunu gösteren ve ihtiyaç sahibi birim yetkilisinin onayını taşıyan 7 örnek numaralı Taşınır İstek Belgesi karşılığında düzenlenecek Taşınır İşlem Fişi ile çıkış kaydedileceği ve Taşınır İşlem Fişi düzenlenmeden hiçbir şekilde tüketim malzemesi çıkışı yapılmayacağı; ikinci fıkrasında, tüketim malzemelerinin çıkış kayıtlarının, ambarlara girişlerindeki öncelik sırası dikkate alınarak "ilk giren-ilk çıkar" esasına göre ve giriş bedelleri üzerinden yapılacağı; 27'nci maddesinin birinci fıkrasında, taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddî duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan; satın alma suretiyle edinilenlerin giriş işlemleri ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin ödeme emri belgesi ekinde, muhasebe birimine gönderileceği; ikinci fıkrasında, muhasebe kayıtlarında 150-İlk madde ve malzemeler hesabında izlenen tüketim malzemelerinin tüketime verilmesinde düzenlenen taşınır işlem fişlerinin muhasebe birimine gönderilmeyeceği, bunun yerine, Bakanlıkça belirlenecek dönemler itibarıyla kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesinin, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderileceği belirtilmiştir. Aynı hükümler, 2006/11545 sayılı BKK ile yürürlüğe giren Taşınır Mal Yönetmeliği'ni yürürlükten kaldıran 9.10.2024 tarihli ve 9014 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe giren Taşınır Mal Yönetmeliği (RG: 10.10.2024/32688)'nde de yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre, İdarenin satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edindiği ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek

mallar için ihale ile alınacak ise ihale işlem dosyası, doğrudan temin suretiyle veya kamu ihale mevzuatında belirtilen istisnai alımlarda ise alım konusu işin nev'i, niteliği, varsa proje numarası, miktarı, gereken hallerde yaklaşık maliyeti, kullanılabilir ödeneği ve tertibi, alımda uygulanacak usulü, avans ve fiyat farkı verilecekse şartlarını gösteren ve harcama yetkilisinin imzasını taşıyan Onay belgesi düzenlenmesi; Onay belgesine dayalı olarak doğrudan temin yöntemiyle alımlarda piyasada fiyat araştırması yapıp alımın Piyasa Fiyat Araştırması Tutanağına bağlanması; mal alındıktan sonra Mal Alımları Denetim Muayene ve Kabul İşlemlerine Dair Yönetmelik hükümlerine göre muayenesinin yapıp bir kararla muayene ve kabul komisyonu tutanağına bağlanması; bu tutanağa dayalı olarak teslim alındıktan sonra Taşınır Kod Listesindeki hesap kodları itibarıyla ayrı ayrı üç nüsha Taşınır İşlem Fişi düzenlenmesi, Fişin birinci nüshasının ödeme belgesinin Sayıştaya gönderilecek nüshasına, ikinci nüshasının ödeme belgesinin dairesinde kalan nüshasına bağlanması ve üçüncü nüshasının ise sıralı olarak dosyalanması; Onay belgesi, Piyasa Fiyat Araştırması Tutanağı, Fatura, Muayene Kabul Komisyonu Tutanağı ve Taşınır İşlem Fişi ekli olarak tahakkuk ettirilen ödeme emri belgesinin muhasebe birimine gönderilmesi ve muhasebe birimince muhasebe kaydının bir taraftan maliyet bedelleri ile 150-İlk Madde ve malzeme hesabına borç, 103-Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe giderleri hesabına borç, 835-Gider yansıtma hesabına alacak; tüketilmek üzere İdare birimlerine gönderilen ilk madde ve malzemeler için düzenlenen taşınır işlem fişlerinin muhasebe birimine gönderilmeyip dosyalanması ve yerine Bakanlıkça belirlenen dönemler itibarıyla kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesinin, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilmesi ve muhasebe birimince muhasebe kaydının ise 150-İlk madde ve malzeme hesabına alacak, 630- Giderler hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

b) İdarenin, her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıklar için yaptığı harcamaları 255-Demirbaşlar hesabında izlemeyip, doğrudan 630-Giderler hesabına kaydettiği ve ödeme emri belgesine Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği ile Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri uyarınca eklenmesi gereken belgeleri eklemekten ödemedeki bulunduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 198'inci maddesinde, kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için 255-Demirbaşlar hesabının kullanılacağı; 199'uncu maddesinde, bütçeye gider kaydıyla edinilen demirbaş

tutarlarının, bir taraftan 255-Demirbaşlar hesabına borç, 103-Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe giderleri hesabına borç, 835-Gider yansıtma hesabına alacak kaydedileceği; 202'nci maddesinde, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için 257-Birikmiş amortismanlar hesabının kullanılacağı; 203'üncü maddesinde, maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yılsonunda 257-Birikmiş amortismanlar hesabına alacak, 630-Giderler hesabına borç kaydedileceği ve yılsonunda, maddi duran varlıklar için önceki dönemlerde ayrılmış olan amortismanların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu ortaya çıkan artışların 257-Birikmiş amortismanlar hesabına alacak, 698-Enflasyon düzeltmesi hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliğinde demirbaşlara/dayanıklı taşınırlara ilişkin olarak 23'üncü maddesinin birinci fıkrasında, taşıt ve iş makineleri haricindeki dayanıklı taşınırların Taşınır İstek Belgesi düzenlenmek suretiyle talep edileceği ve talep edilen dayanıklı taşınırların 6/A örnek numaralı Zimmet Fişi düzenlenerek kullanıma verileceği; dördüncü fıkrasında, Zimmet Fişine dayanılarak Dayanıklı Taşınırlar Defterine gerekli kayıtların yapılacağı ve Fişin birinci nüshasının dosyasında saklanıp, ikinci nüshasının zimmetle taşınır teslim edilen görevlilere verileceği; beşinci fıkrasında oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarında kullanılmak üzere verilen taşınırlar için Dayanıklı Taşınırlar Listesi düzenleneceği ve taşınırların ortak kullanım alanının sorumlusu veya yöneticisine imzası alınarak teslim edileceği; 36'ncı maddesinin birinci fıkrasında ise giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi tarafından bir sicil numarası verileceği ve bu numaranın yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtileceği kurallarına yer verilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, İdarenin demirbaş veya dayanıklı taşınırları ihale ile alınacak ise ihale işlem dosyası, doğrudan temin suretiyle veya kamu ihale mevzuatında belirtilen istisnai alımlarda ise alım konusu işin nev'i, niteliği, varsa proje numarası, miktarı, gereken hallerde yaklaşık maliyeti, kullanılabilir ödeneği ve tertibi, alımda uygulanacak usulü, avans ve fiyat farkı verilecekse şartlarını gösteren ve harcama yetkilisinin imzasını taşıyan Onay belgesi düzenlenmesi; Onay belgesine dayalı olarak doğrudan temin yöntemiyle alımlarda piyasada fiyat araştırması yapıp alımın Piyasa Fiyat Araştırması Tutanağına bağlanması; mal alındıktan sonra Mal Alımları Denetim Muayene ve Kabul İşlemlerine Dair Yönetmelik hükümlerine göre muayenesinin yapıp bir kararla muayene ve kabul komisyonu tutanağına bağlanması; bu tutanağa dayalı olarak teslim alındıktan sonra Taşınır Kod Listesindeki hesap

kodları itibarıyla ayrı ayrı üç nüsha Taşınır İşlem Fişi düzenlenmesi, Fişin birinci nüshasının ödeme belgesinin Sayıştaya gönderilecek nüshasına, ikinci nüshasının ödeme belgesinin dairesinde kalan nüshasına bağlanması ve üçüncü nüshasının ise sıralı olarak dosyalanması; Onay belgesi, Piyasa Fiyat Araştırması Tutanağı, Fatura, Muayene Kabul Komisyonu Tutanağı ve Taşınır İşlem Fişi ekli olarak tahakkuk ettirilen ödeme emri belgesinin muhasebe birimine gönderilmesi ve muhasebe birimince muhasebe kaydının bir taraftan maliyet bedelleri ile 255-Demirbaşlar hesabına borç, 103-Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe giderleri hesabına borç, 835-Gider yansıtma hesabına alacak kaydedilmesi; giriş kaydı yapılan demirbaşlara/dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi tarafından bir sicil numarası verilmesi ve bu numaranın yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmesi; demirbaşların/dayanıklı taşınırların birimlerce Taşınır İstek Belgesi düzenlenmek suretiyle talep edilmesi ve talep edilen dayanıklı taşınırların 6/A örnek numaralı Zimmet Fişi düzenlenerek kullanıma verilip, Zimmet Fişine dayanılarak Dayanıklı Taşınırlar Defterine gerekli kayıtların yapılması; oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarında kullanılmak üzere verilen taşınırlar için Dayanıklı Taşınırlar Listesi düzenlenmesi ve taşınırların ortak kullanım alanının sorumlusu veya yöneticisine imzası alınarak teslim edilmesi; mali yılın sonunda demirbaşlar için amortisman ayrılıp, ayrılan amortisman tutarının 257-Birikmiş amortismanlar hesabına alacak, 630-Giderler hesabına borç kaydedilmesi ve ayrıca demirbaşlar için önceki dönemlerde ayrılmış olan amortismanların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu ortaya çıkan artışların 257-Birikmiş amortismanlar hesabına alacak, 698-Enflasyon düzeltmesi hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

İdarenin cevabında, ilgili bulgu kapsamında, hesap iş ve işlemlerinin kullanılmasında bundan sonraki süreçte, mahalli idareler bütçe ve muhasebe yönetmeliği hükümleri doğrultusunda yürütülmesine özen gösterileceği ifade edilmektedir.

Bu itibarla, ilk madde ve malzeme ile demirbaş alımlarında, kabullerinde, bedellerinin ödenmesinde, muhasebe kayıtlarının yapılmasında ve kullanımlarında yukarıdaki hususlara uyulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: İhale ile Yapılması Gereken İşlerin Doğrudan Temin Usulüyle Yapılması ve Sabit Yatırım Giderlerinin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına Kaydedilmemesi

a) İhaleyle yapılması gereken yapım işlerinin kısımlara bölünerek doğrudan temin usulüyle yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Temel ilkeler” kenar başlıklı 5’inci maddesinin üçüncü fıkrasında, “*Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.*” kuralına yer verilmiş; dördüncü fıkrasında ise ihalelerde açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, Kamu İhale Kurumunun 24.01.2024 tarihli ve 32439 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2024/1 nolu Kamu İhale Tebliği’nin 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, 4734 sayılı Kanunun 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre doğrudan temin usulüyle karşılanacak ihtiyaçların sınırı, büyükşehir belediye sınırları içinde olan idareler için 622.756,00TL, diğer idareler için 207.453,00 TL olarak belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere karşın İdare;

1. Küçük Sanayi Sitesinde 4 adet dükkan yapımı işini, projeye dayalı olarak yapım işi ihalesine çıkarıp yaptırmak yerine, aşağıda belirtildiği üzere kısımlara bölerek doğrudan temin usulüyle kısım kısım yaptırmış ve doğrudan teminlerde bazen piyasadan fiyat araştırması yapıp teklif alınırken bazısında teklif dahi alınmamıştır.

Sıra	Ödeme Emrinin			
No	Tarihi	No’su	Tutarı (TL)	Malzemenin/İşin Cinsi
1	29.03.2024	373	160.000,00	Proje bedeli
2	17.10.2024	1095	168.000,00	Malzemeli kalıp yapımı, beton dökümü
3	21.10.2024	1106	58.500,00	3 mm su yalıtım mebranı alımı
4	01.11.2024	1176	198.000,00	Malzemeli temel kalıbı yapımı
5	05.11.2024	1195	222.000,00	Malzemeli temel yapımı ve beton dökümü
6	27.11.2024	1233	216.000,00	Malzemeli kolon yapımı ve beton dökümü
7	27.11.2024	1234	198.000,00	Malzemeli kolon demiri yapımı
8	16.12.2024	1354	234.000,00	Malzemeli tabliye kalıbı yapımı
9	31.12.2024	1462	<u>222.000,00</u>	Tabliye betonu dökümü

Toplam harcama 1.676.500,00

İdarenin Küçük Sanayi Sitesinde 4 adet dükkan yapımı için inşaatın kaba inşaat kısmına (tuğla/briket duvar yapımı hariç) 2024 yılında 1.676.500 TL ödeme yaptığı ve bina inşaatlarında kaba inşaat kısmının inşaat maliyetinin yaklaşık %40'ına karşılık geldiği göz önüne alındığında, inşaatın toplam maliyeti 5.000.000,00 TL'ye yaklaşacak demektir.

İnşaatın toplam maliyeti bir yana 2024 yılında kaba inşaat kısmı için ödenen 1.676.500,00 TL dahi 4 adet dükkan yapımı işinin 4734 sayılı Kanunun 19'uncu maddesi uyarınca açık ihale usulü veya 20'nci maddesine göre belli istekliler arasında ihale usulüyle yaptırılmasını zorunlu kılmaktadır.

2. Kilit parke taşı ile yol ve kaldırım yapılması işini, yapım işi ihalesine çıkarıp yaptırmak yerine, aşağıda belirtildiği üzere kısımlara bölerek malzeme alımı ve işçilik ücreti şeklinde doğrudan temin usulüyle kısım kısım alıp, kısım kısım yaptırmış ve doğrudan teminlerde bazen piyasada fiyat araştırması yapıp teklif alınırken bazısında teklif dahi alınmamıştır.

Sıra No	Ödeme Emrinin Tarihi	Ödeme Emrinin No'su	Tutarı (TL)	Malzemenin/İşin Cinsi
1	19.02.2024	217	1.598.400,00	7200 m2 kilit parke taşı alımı (ihale ile)
2	25.03.2024	345	231.258,51	1050 m2 kilit parke taşı alımı
3	25.03.2024	346	220.246,20	1000 m2 kilit parke taşı alımı
4	02.08.2024	836	240.232,80	1454 m2 kilit parke taşı alımı
5	02.08.2024	837	242.954,75	840 m2 kilit parke taşı alımı
6	16.02.2024	210	18.295,20	0-12 kum alımı
7	28.02.2024	244	43.394,40	0-12 kum alımı
8	13.03.2024	294	7.524,00	04 kum alımı
9	13.03.2024	295	66.036,60	04 kum alımı
10	29.03.2024	397	7.756,32	04 kum alımı
11	29.03.2024	398	6.804,00	Bay-pas dolgu malzemesi alımı
12	29.03.2024	401	69.340,20	0-12 kum alımı
13	17.04.2024	434	39.904,80	Bay-pas dolgu malzemesi alımı
14	18.04.2024	452	7.632,00	Bay-pas dolgu malzemesi alımı
15	05.07.2024	742	41.132,88	Bay-pas dolgu malzemesi alımı
16	29.08.2024	909	33.163,20	Bay-pas dolgu malzemesi alımı

17	29.08.2024	910	9.570,00	0-12 kum alımı
18	29.08.2024	911	8.088,00	0-12 kum alımı
19	02.09.2024	943	20.463,60	04 kum, 4-6 mıcır alımı
20	02.09.2024	942	4.358,40	Bay-pas dolgu malzemesi alımı
21	12.11.2024	1213	10.308,00	0-12 kum alımı
22	12.11.2024	1214	8.904,00	04 kum alımı
23	12.11.2024	1215	5.849,76	Bay-pas dolgu malzemesi alımı
24	12.11.2024	1216	25.548,00	Bay-pas dolgu malzemesi alımı
25	12.11.2024	1217	5.061,84	Bay-pas dolgu malzemesi alımı
26	25.03.2024	341	226.794,06	2540 m2 kilit parke taşı yapımı işçiliği
27	25.03.2024	342	226.794,06	2540 m2 kilit parke taşı yapımı işçiliği
28	25.03.2024	343	226.794,06	2540 m2 kilit parke taşı yapımı işçiliği
29	25.03.2024	344	<u>200.900,25</u>	2250 m2 kilit parke taşı yapımı işçiliği
Toplam			3.853.509,89	
Doğrudan Temin ile			(2.255.109,89)	

İdarenin, kilit parke taşı ile yol ve kaldırım yapılması işine 2024 yılında toplam 3.853.509,89 TL ödediği göz önüne alındığında, 28 ayrı doğrudan temin ile aldığı 2.255.109,89 TL malzeme ve işçilik tutarına ilişkin kilit taşı ile yol ve kaldırım yapılması işinin, 4734 sayılı Kanunun 19'uncu maddesi uyarınca açık ihale usulü veya 20'nci maddesine göre belli istekliler arasında ihale usulüyle yaptırılmasını zorunlu kılmaktadır.

b) 4 adet dükkan yapılması ile yol ve kaldırım yapılması yatırımlarına ilişkin yapılan harcamaların, 258-Yapılmakta olan yatırımlar hesabına kaydedilmemesi

İdarenin (a)'da belirtilen Küçük Sanayi Sitesinde 4 adet dükkan yapımı ile kilit taşı ile yol ve kaldırım yapılması inşaatlarına ilişkin yaptığı harcamaları, doğrudan 630-Giderler hesabında muhasebeleştirdiği ve 258-Yapılmakta olan yatırımlar hesabına kaydetmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 204'üncü maddesinde, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde ise işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar 258-Yapılmakta olan yatırımlar hesabında izleneceği belirtilirken; 205'inci maddesinde, gerek yılı

içinde gerek yıllara sari olarak yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak tutarların 258-Yapılmakta olan yatırımlar hesabına borç kaydedileceğine yer verilmiştir. Yine Yönetmeliğin 191'inci maddesinde bütçeye gider kaydıyla gerçekleştirilip, yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenen yeraltı ve yer üstü düzenlerine ilişkin tutarların yatırım tamamlanıp geçici kabulün yapılması ile birlikte 251-Yeraltı ve yerüstü düzenleri hesabına borç, 258-Yapılmakta olan yatırımlar hesabına alacak kaydedileceği; 193'üncü maddesinde ise bütçeye gider kaydıyla gerçekleştirilip yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenen bina yapımına ilişkin tutarların binanın tamamlanıp geçici kabulünün yapılması ile birlikte, 252-Binalar hesabına borç, 258-Yapılmakta olan yatırımlar hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

İdarenin cevabında, özetle; bundan sonraki süreçlerde alt yapı ve üst yapı çalışmaları için alınacak ana sarf malzemelerin (çakıl, kum, parke vb.) toplu halde açık ihale yöntemiyle alımına ve muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun yapılmasına dikkat edileceği ifade edilmektedir.

Bu düzenlemelere göre, İdarenin 4 adet dükkan yapımı ile kilit parke taşıyla yol ve kaldırım yapılması için sarf ettiği türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin, 258-Yapılmakta olan yatırımlar hesabına borç kaydedilmesi; 4 adet dükkanın yapımının fiilen tamamlandığına ilişkin belgenin düzenlendiği tarihte 252-Binalar hesabına borç, 258-Yapılmakta olan yatırımlar hesabına alacak; kilit parke taşı ile yol ve kaldırım yapılması işinin fiilen tamamlandığına ilişkin belgenin düzenlendiği tarihte ise 251-Yeraltı ve yerüstü düzenleri hesabına borç, 258-Yapılmakta olan yatırımlar hesabına alacak kaydedilerek, duran varlıklar hesap grubunda aktifleştirilmeleri gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Beşinci Yılın Sonuna Kadar Talep Edilmeyen Bütçe Emanetlerinin Bütçeye Gelir Kaydedilmemesi

Malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen bütçe emanetlerinin bütçeye gelir kaydedilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 249'uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin birinci alt bendinde, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen bütçe emanetlerinin bütçeye gelir kaydedileceği ve gelir kaydedilen tutarların, mahkeme kararı üzerine ödeneceği belirtilmiştir.

İdarenin cevabında, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen bütçe emanetlerinin bütçeye gelir kaydedilerek, muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun şekilde yapılacağı ve bu işlemlerden sonra alacağını talep edenlere mahkeme kararı ile ödeme yapılacağı ifade edilmekle beraber, aşağıdaki tutarların bütçeye gelir kaydedildiğine ilişkin bir açıklama getirilmemiştir.

Buna göre İdarenin 31.12.2024 tarihli Kesin Mizanı ve kapanış kaydı ile 02.01.2025 tarihli ve 1 nolu açılış kaydında 320-Bütçe emanetleri hesabının “N-5 Yılına Ait Borçlar” kısmında 68 ayrı kalemden yer alan toplam (550,93 + 1.941,88 + 3.760,98 + 11.764,23 + 5.000,00 + 263,92 + 1.505,90 + 5.250,00 + 1.543,11 + 1.872,42 + 417,00 + 3.889,25 + 1.545,25 + 1.480,00 + 1.480,00 + 4.440,00 + 4.440,00 + 4.40,00 + 636,60 + 100,83 + 968,54 + 6.988,77 + 17.380,45 + 892,59 + 1.400,84 + 2.652,37 + 198,39 + 28,65 + 463,44 + 314,56 + 0,36 + 1.310,33 + 901,20 + 7.210,72 + 2.000,00 + 905,20 + 500,00 + 0,90 + 426,49 + 11.489,16 + 145,83 + 141,01 + 101,16 + 971,56 + 620,00 + 93,68 + 230,85 + 93,68 + 93,68 + 340,00 + 59,19 + 501,92 + 1.000,00 + 4.000,24 + 501,92 + 93,68 + 93,68 + 93,68 + 93,68 + 868,00 + 1.002,83 + 2.378,60 + 396,79 + 5.000,00 + 2.452,00 + 1.952,00 + 928,00 + 675,00 =) 137.278,42 TL tutarındaki bütçe emanetinin;

Bir yandan 320-Bütçe Emanetleri Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak; diğer taraftan 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedilmesi suretiyle bütçeye gelir kaydedilmesi ve bu kayıttan sonra alacağını talep edenlere mahkeme kararına dayalı olarak ödeme yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Alımlarda Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Doğrudan temin ve pazarlık yöntemleriyle yapılan mal ve hizmet alımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen %10 sınırın aşıldığı ancak bunun için Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların

etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu belirtilmiş; 32'nci maddesinde ise harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından sorumlu tutulmuşlardır.

Kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri düzenleyen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" kenar başlıklı 5'inci maddesinde, idarelerin bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları belirtilmiş; maddenin devamında ise aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği ve eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği kurallarına yer verilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinde satın alma usullerinden pazarlık usulüne yer verilmiş; birinci fıkranın (f) bendinde, 2024 yılı için yaklaşık maliyeti 2.076.108,00 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarının bu usulle gerçekleştirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un 22'nci maddesinde ise, ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin ile alım yapılabileceği açıklanmış ve ilgili maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde 2024 yılı için büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin 622.756.00 TL'yi, diğer idarelerin 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımların bu bent kapsamında temin edebileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 62'nci maddesinde idarelerce uyulması gereken diğer kurallar belirtilmiştir. İlgili maddenin birinci fıkrasının (ı) bendinde, yukarıda bahsedilen 21 ve 22'nci maddeler için belirlenen limitler kapsamında yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı kuralına yer verilmiştir.

Kamu İhale Kurumu tarafından yayımlanan "4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62'nci Maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ (RG:

31.12.2020/31351)”in 4’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, Kanunun 21’inci maddesinin (f) bendi ve 22’nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı ve mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı % 10 oranının hesaplanacağı belirtilirken; altıncı fıkrası,

“İdarelerin bütçelerinde;

a) Mal veya hizmet alımları için öngörülen ödenek tutarının % 10’unun, Kanunun 21 inci maddesinin (f) bendi ve 22 nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limitlerin toplamını geçmemesi halinde, anılan maddelerde belirtilen parasal limitlerin toplamı kadar olan harcamalar için,

b) Yapım işleri için öngörülen ödenek tutarının % 10’unun, 22 nci maddenin (d) bendinde yer alan parasal limiti geçmemesi halinde bu parasal limite kadar olan harcamalar için,

Kuruldan uygun görüş alma şartı aranmaz. (a) ve (b) bentlerinde belirtilen haller dışında Kuruldan uygun görüş alınması zorunludur.”

şeklinde kurallaştırılmıştır.

Konu ile ilgili yerinde yapılan incelemede, kurumun 2024 yılı mal, hizmet ve yapım işlerine ait ödenekler ile 4734 sayılı Kanun’un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yapılan harcama tutarları incelenmiştir.

Tablo 7: Doğrudan Temin ve Pazarlık Yöntemlerinde Limit Aşımı Kontrolü

Mal Alımları (TL)	
Ödenek (A)	5.578.025,64
Ödeneğin %10’u (B=Ax0,10)	557.802,56
21 f (C)	-
22 d (D)	5.519.519,20
21 f + 22 d (E=C + D)	5.519.519,20
%10 Limitini Aşan Tutar (F=E-B)	4.961.716,64
Hizmet Alımları (TL)	
Ödenek (A)	8.102.386,11
Ödeneğin %10’u (B=Ax0.10)	810.238,61
21 f (C)	-

22 d (D)	8.102.386,12
21 f + 22 d (E=C + D)	8.102.386,12
%10 Limitini Aşan Tutar (F=E-B)	7.292.147,51
Yapım İşleri (TL)	
Ödenek (A)	104.247,00
Ödeneğin %10'u (B=Ax0.10)	10.424,70
21 f (C)	-
22 d (D)	-
21 f + 22 d (E=C + D)	-
%10 Limitini Aşan Tutar (F=E-B)	Limit Aşılmamıştır.

İdarenin cevabında, Belediye olarak ilçenin tüm alanlarında iş ayrımı yapmaksızın hizmet verildiği; İlçe genelinde vatandaşların tüm istek ve taleplerini önce Belediyeye iletip çözüm istediği; Belediyenin kısıtlı bütçesiyle vatandaşlardan gelen tüm istek ve taleplere çözüm bulmaya çalıştığı; bütçenin yetersiz olması, gelir getirici ek kaynakların yok denecek kadar az olmasının çoğu hizmetleri ve alımları olumsuz yönde etkilediği; ödeme de yaşanan zorlukların çoğu firmaların teklif vermemesine, fiyatlarını afaki yüksek vermesine sebep olduğu; bazen de firmaların Ekap kayıtlarının olmaması, vergi ve SGK borçlarının olması, hak edişlerden kesilen Damga Vergisi gibi sebeplerin alımları güçleştirdiği; Bakanlıklardan talep üzerine şartlı alınan hibe destekler veya kredi kullanımlarının açık ihale yöntemiyle (örneğin: içme suyu deposu yapımı, kilitli parke taşı alımı, akaryakıt alımı vb.) ihale edildiği; Belediye bütçesindeki ödenek yetersizliği sebebiyle, sadece günü birlik, aciliyet gerektiren, daha düşük parasal değerli alımların doğrudan temin veya pazarlık yöntemiyle sağlandığı; bu tür alımlarda ciddi manada piyasa araştırması yapılarak tasarruf ve kamu kaynaklarının daha etkin ve verimli kullanılmasına özellikle dikkat edildiği; bundan sonraki süreçte imkânlar dâhilinde daha dikkatli olunacak olup, ödenek durumuna göre bazı zaruri mal/malzemelerin toplu olarak açık ihale yöntemiyle alınmaya gayret gösterileceği; diğer koşullarda mevzuata uygun şekilde hareket edileceği ifade edilerek, ilçenin ve nüfusunun küçük, ihtiyaçların fazla ve Belediyenin mali imkanlarının kısıtlı olduğu vurgulanmıştır. Ancak, bu hususların mevzuatın zorunlu tuttuğu usul hükümlerine uymamayı maruz kılmayacağı da açıktır.

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, mal alımlarında %10'luk limitin dokuz kattan fazla aşıldığı görülmektedir. Bir başka deyişle mal alımlarının hemen hemen tamamı doğrudan

temin ile karşılanmıştır. Aynı durum hizmet alımları için de geçerli olup, bu alana ayrılan ödeneklerin tamamında doğrudan temin yöntemine başvurulmuştur. Hal böyle olmasına rağmen, Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmamıştır. Bundan sonraki süreçte, limitlerle ilgili kontrollerin düzenli olarak yapılması ve limitin aşılması halinde Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Banka ve Kredi Kartlarıyla Yapılan Tahsilatların Süresinden Önce Banka Hesaplarına Aktarılması ve Kayıtlarının Hatalı Yapılması

İdarenin banka kartı ve kredi kartlarıyla tahsil ettiği gelirlerinin, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırı şekilde nakit yetersizliği gerekçesiyle bankadaki tahsilat hesabına süresinden önce aktarılması suretiyle komisyon/faiz gideri ödenmesine neden olduğu ve muhasebe kayıtlarının hatalı yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 73'üncü maddesinin ikinci fıkrasında, banka kredi kartlarıyla yapılan tahsilatlara ilişkin olarak Maliye Bakanlığınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için belirtilen usul ve esaslara uyulacağı belirtilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Hususi ödeme şekilleri" kenar başlıklı 41'inci maddesinin sekizinci fıkrasında, bankaların kamu alacaklarının kredi kartı, banka kartı ve benzeri kartlar ile ödenmesi sırasında kamu borçlusundan komisyon alabileceği; Hazine ve Maliye Bakanlığının, kredi kartı, banka kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle yapılacak ödemelerde komisyon ödenmemesi için kamu alacağının vade tarihinden azami 20 gün öncesine kadar belirlenecek bir sürede ödeme yapılması şartını getirmeye, ödemelerin, komisyonsuz veya komisyon karşılığı yapılma şekillerinden birini veya her ikisini birlikte kullandırmaya yetkili olduğu belirtilmiş; Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Ödeme ve Tahsilat İşlemlerinin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar (RG: 18.06.2011/27968)'in "Banka hesapları" kenar başlıklı 8'inci maddesine, 19.2.2016 tarihli ve 29629 sayılı RG'de yayımlanan Tebliğ'in 5'inci maddesiyle eklenen dokuzuncu fıkrasında, "*Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, faaliyetleri kapsamında yaptıracakları tahsilat işlemlerinin banka kartı veya kredi kartıyla yapılabilmesi için yurt içinde yerleşik diğer bankaları kullanabilir. Banka kartı ile yapılan tahsilatın azami 7, kredi kartları ile yapılan tahsilatın azami 20 gün içerisinde tahsilat hesabına aktarılması zorunludur.*" denilmiş; 10.10.2024 tarihli ve 27968 sayılı RG'de yayınlanan Yönetmelik

değişikliğinin 7'nci maddesiyle ise anılan fıkra, “*Genel bütçeli idareler, faaliyetleri kapsamında yaptıracakları tahsilat işlemlerinin banka kartı veya kredi kartıyla yapılabilmesi için yurt içinde yerleşik diğer bankaları kullanabilir. Özel kanunların verdiği yetki kapsamında yapılan düzenlemelerde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, banka kartı ile yapılan tahsilatın takip eden iş günü içinde, kredi kartları ile yapılan tahsilatın azami 20 gün içerisinde tahsilat hesabına aktarılması zorunludur.*” şeklinde değiştirilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, İdarenin 10.10.2024 tarihine kadar banka kartı ile yaptığı tahsilatların azami yedi gün, kredi kartlarıyla yaptığı tahsilatların ise azami yirmi gün içinde banka tarafından bankadaki tahsilat hesabına aktarılması; 10.10.2024 tarihinden sonra ise banka kartı ile yaptığı tahsilatın ertesi iş günü içinde, kredi kartıyla yaptığı tahsilatın azami yirmi gün içerisinde banka tarafından bankadaki tahsilat hesabına aktarılması gerekmektedir.

İdare ise banka kartı ve kredi kartı farkı gözetmeksizin yaptığı tüm tahsilatların, Banka ile yaptığı protokol kapsamında nakit ihtiyacı gerekçesiyle üçüncü günde tahsilat hesabına aktarılmasını sağlayarak Ziraat Bankası Çeltikçi Şubesine;

31.01.2024 tarihli ve 142 nolu muhasebe işlem fişiyle	10.356,10 TL,
30.04.2024 tarihli ve 546 nolu muhasebe işlem fişiyle	2.861,62 TL,
31.05.2024 tarihli ve 676 nolu muhasebe işlem fişiyle	23.735,64 TL,
31.07.2024 tarihli ve 887 nolu muhasebe işlem fişiyle	11.401,85 TL,
31.08.2024 tarihli ve 993 nolu muhasebe işlem fişiyle	6.640,82 TL,
30.09.2024 tarihli ve 1104 nolu muhasebe işlem fişiyle	2.946,67 TL,
31.10.2024 tarihli ve 1168 nolu muhasebe işlem fişiyle	<u>4.361,70 TL,</u>
Olmak üzere Toplam	62.304,40 TL,

Ödeme yaptığına ilişkin muhasebe kayıtlarını;

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak
102	Ziraat Bankası Cari		xx,xx
102	İş Bankası Cari	xx,xx	

şeklinde yapmıştır.

İdare cevabında, geçmiş dönemde banka kartı ve kredi kartları ile yapılan gelirlerin, idarenin nakit yetersizliği ve mevzuattaki zorunluluğun bilinmemesi sebebiyle gününden önce tahsil edildiği; yapılan denetim esnasında yapılan bu işlemin yanlış olduğunun farkına varıldığı; söz konusu işlemin mevzuata uygun olarak yapılması için ilgili bankaya 09.04.2025 tarih ve 4223 sayı numarası ile talimat geçildiği; bu tarihten sonra komisyon/faiz gideri ödenmediği; banka kartı ve kredi kartları ile yapılan gelirlerin gününde hesaplara geçildiği ve muhasebe kayıtlarının da düzgün ve doğru şekilde yapılmasına özen gösterildiği; banka ile yapılan yazışmanın ekte sunulduğu belirtilmekle birlikte; eki belgelerin incelenmesinden 2024 yılında yapılan hatalı muhasebe kayıtlarının düzeltilmediği anlaşılmıştır.

İdarenin, banka kartı ve kredi kartıyla yaptığı tahsilatların, Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Ödeme ve Tahsilat İşlemlerinin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslarda belirtilen hükümlere uygun şekilde tahsilat hesabına aktarılmasının sağlanması ve bunun için de komisyon gideri ödemesine yol açmayacak şekilde nakit planlamasını yapması; Komisyon gideri bir bütçe gideri olduğu için de ödeme emri belgesi düzenleyip ekine bankaca kesilen komisyon giderine ilişkin belgeyi eklemesi ve muhasebe kaydının ise;

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç	Alacak
630	Giderler hesabı	xx,xx	
102	Banka hesabı		xx,xx
830	Bütçe giderleri hesabı	xx,xx	
835	Gider yansıtma hesabı		xx,xx

şeklinde yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Tahsildarların Tahsil Ettikleri İdare Gelirlerini Süresi İçinde İdarenin Banka Hesabına Yatırmaması

İdare gelirlerini nakden tahsil eden tahsildarların tahsilat tutarları yasal sınırı ve süreyi aşmasına rağmen, tahsilat makbuzlarına dayalı irsaliyeleri süresi içinde düzenlemedikleri ve süresi içinde İdarenin banka hesabına yatırmadıkları görülmüştür.

Belediye Tahsilat Yönetmeliği (RG: 21.03.1958/9864)'nin 10'uncu maddesinde, “(Değişik R.G.13.1.1993-21464) *Belediye tahsildarları tahsil ettikleri paraları 15 günde bir*

vezneye veya Belediye hesabının bulunduğu bankaya yatırırlar. / Ancak tahsilat tutarının son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca, her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemetleri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 günlük süre beklenmeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur." kuralına yer verilmiş; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (İ) Cetvelinde ise, 5018 sayılı Kanunun 35'inci maddesinin birinci fıkrasına göre, yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için; "1 - İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde 8.600" ve "2 - Diğer ilçelerde 4.400" TL avans sınırı belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre, İdare gelirlerini nakit olarak tahsil eden tahsildarların tahsilat tutarı, 2024 yılı ita amiri avans sınırı, nüfusu 10 binin altında olan ilçelerde 4.400 TL'nin iki katı olan 8.800 TL'yi geçmesi halinde 15 günlük süreyi beklemeden İdarenin (veznesi olmadığı ve 100-Kasa hesabı kullanılmadığı için) banka hesabına yatırması gerekmektedir.

Buna karşın aşağıdaki örneklerde görüldüğü üzere, tahsildarların tahsilat tutarları 8.800 TL sınırını geçmesine ve hatta bazen 15 günlük süreyi de aşmasına rağmen, tahsilat makbuzlarına dayalı irsaliyeleri süresi içinde düzenlemedikleri ve süresi içinde İdarenin banka hesabına yatırmadıkları görülmüştür.

İrsaliyenin		Muhasebe İşlem Fişinin		
Tarihi/ Numarası	Tutarı	Tarihi	Numarası	Tutarı
16.01.2024/2	20.846,44	31.01.2024	139	20.846,44
18.01.2024/3	41.294,00	31.01.2024	138	41.294,00
02.02.2024/7	12.900,00	29.02.2024	270	12.900,00
16.02.2024/8	20.192,26	29.02.2024	268	20.192,26
27.02.2024/10	25.490,36	29.02.2024	264	25.490,36
05.03.2024/15	12.523,62	29.03.2024	408	12.523,62
11.03.2024/17	132.415,62	29.03.2024	406	132.415,62
15.03.2024/18	25.225,00	29.03.2024	404	25.225,00
22.03.2024/19	14.558,39	29.03.2024	394	14.558,39

05.04.2024/24	77.536,00	30.04.2024	534	77.536,00
02.05.2024/33	73.879,01	31.05.2024	655	73.879,01
03.05.2024/34	10.602,14	31.05.2024	653	10.602,14
10.05.2024/35	14.716,87	31.05.2024	615	14.716,87
15.05.2024/36	43.013,89	31.05.2024	648	43.013,89
20.05.2024/28	10.029,25	31.05.2024	665	10.029,25
21.05.2024/37	29.549,82	31.05.2024	650	29.549,82
24.05.2024/40	27.955,79	31.05.2024	654	27.955,79
16.06.2024/46	22.043,80	30.06.2024	762	22.043,80
19.01.2024/1	10.009,59	31.01.2024	137	10.009,59
21.02.2024/7	9.238,20	29.02.2024	266	9.238,20
26.03.2024/14	9.027,24	29.03.2024	395	9.027,24
24.04.2024/20	13.746,02	30.04.2024	539	13.746,02
28.06.2024/38	47.409,76	30.06.2024	764	47.409,76

İdarenin cevabında, Belediyede gelirleri nakden tahsil eden tahsildarların günlük tahsilatları idarenin banka hesabına yasal süresinde yatırmaları gerektiğini bilmedikleri için, bu hatanın sehven meydana geldiği; bu olayın farkına varıldığı günden itibaren artık nakit tahsilatların yasal süresi içerisinde idarenin ilgili banka şubesi hesabına yatırıldığı; banka kartı ve kredi kartı ile yapılan tahsilatlar için bankaya resmi yazı ile talimat geçilerek, komisyon /faiz gideri ödenmesinin önüne geçildiği ve bundan sonra daha dikkatli olunacağı ifade edilmektedir.

İdarenin bu hatalı uygulamaya son vererek, tahsildarlar tarafından tahsil edilen İdare gelirlerinin, Belediye Tahsilat Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesi uyarınca yılları bütçe kanununa ekli (İ) Cetvelindeki ita amiri avans sınırının iki katını geçmesi durumunda 15 günlük süre beklenmeden İdarenin banka hesabına yatırılmasının sağlanması ve İdarenin nakit planlamasını iyi yapıp banka kartı ve kredi kartı ile yaptığı tahsilatları süresinden önce hesaplarına geçirip komisyon/faiz giderine neden olmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Mutemet Avansı İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yürütülmemesi

Mutemet olarak görevlendirmesi bulunmayan kişiye avans verilmeden, İdare adına harcama yapmakla yetkilendirilmeden ve harcama talimatıyla harcamayı hangi iş için yapacağı belirtilmeden sözlü talimatlarla ve İdare adına avans sınırından da fazla harcamalar yaptırıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Ön ödeme” kenar başlıklı 35’inci maddesinin birinci fıkrasında, harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabileceği ve verilecek avansın üst sınırlarının merkezî yönetim bütçe kanununda gösterileceği hüküm altına alınırken; beşinci fıkrasında, her mutemetin ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlü olduğu ve süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Öte yandan, 2005/9913 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) ile yürürlüğe giren Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin (RG: 21.1.2006/26056) 4’üncü maddesinde mutemet; harcama yetkilisi tarafından yazılı olarak görevlendirilen ve kendisine verilen avans veya adına açılan kredilerle sınırlı olarak yapacağı harcamalar konusunda harcama yetkilisine karşı sorumlu, bunların mahsubuna ilişkin belgeleri muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlü olan görevli şeklinde tanımlanmış; 5’inci maddesinin ikinci fıkrasında, avansın, işi yapacak, mal ve hizmeti sağlayacak olan kişi veya kuruluşa ödenmek üzere doğrudan mutemede verileceği; altıncı fıkrasında ön ödemelerin hangi iş için verilmiş ise yalnızca o işte kullanılacağı; yedinci fıkrasında ise mutemetlerin avans almadan harcama yapamayacağı ve kamu idaresi adına harcama yapmak üzere muhasebe biriminin vizesi veya banka hesabından başka hiçbir yerden, hiçbir nam ile para alamayacağı kurallarına yer verilmiştir.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (İ) Cetvelinde ise, 5018 sayılı Kanunun 35’inci maddesinin birinci fıkrasına göre, yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için; *“1 - İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde 8.600”* ve *“2 - Diğer ilçelerde 4.400”* TL avans sınırı belirlenmiştir.

Bu hükümlere göre, harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için hangi iş için verildiği belirtilerek 5018 sayılı Kanunun birinci fıkrası gereğince yılı merkezi yönetim bütçe kanunlarına ekli (I) Cetvelinde “Diğer ilçeler” için belirtilen tutarı geçmemek üzere görevli mutemet avans verilmesi; mutemetin harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri bir ay içinde muhasebe yetkilisine vermesi ve avanstan artan tutarı iade etmesi gerekmektedir.

Konu ile ilgili yerinde yapılan denetimde, detayı aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere, İdarede tahsildar olarak görev yapan görevliye, mutemet olarak görevlendirilmeden, avans verilmeden, İdare adına harcama yapmakla yetkilendirilmeden ve harcama talimatıyla harcamayı hangi iş için yapacağı belirtilmeden sözlü talimatlarla satın alımlar gerçekleştirildiği ve bedellerinin kendisine ödendiği görülmüştür.

Tablo 8: Sözlü Talimatlarla Yapılan Alımlar ve Ödemeler

Sıra No	Ödeme Emrinin Tarihi	Ödeme Emrinin Numarası	Ödeme Tutarı (TL)
1	16.01.2002	65	11.400,90
2	31.01.2024	91	4.655,90
3	16.02.2024	220	6.196,05
4	08.03.2024	282	4.797,90
5	22.03.2024	343	2.208,76
6	18.04.2024	459	4.254,80
7	26.04.2024	490	10.873,00
8	29.04.2024	497	3.420,56
9	29.04.2024	498	3.158,76
10	03.06.2024	625	624,76
11	07.08.2024	867	6.669,20
12	21.08.2024	919	12.523,04
13	29.08.2024	932	4.403,03
14	13.09.2024	1011	3.818,00
15	20.09.2024	1041	2.050,00
16	21.10.2024	1131	2.350,21
17	15.11.2024	1226	1.975,00
18	26.11.2024	1231	801,72
19	29.11.2024	1246	1.862,00
Toplam			85.693,38

İdare cevabında, ilgili bulgu kapsamında; yanlışlığı düzeltmek amacıyla 02.12.2024 tarihinde 3816 sayı numarası ile mutemet olarak memur görevlendirilerek, yapılan iş ve işlemlerin mevzuata uygun şekilde yürütülmeye çalışıldığını; yapılan görevlendirme ile ilgi belgenin ekte sunulduğunu ifade etmektedir.

Kamu görevlisi, mutemet olarak görevlendirilmeden, avans verilmeden, İdare adına harcama yapmakla yetkilendirilmeden ve harcama talimatıyla harcamayı hangi iş için yapacağı belirtilmeden İdare adına avans sınırından da fazla harcamalar yaptırılması ve tutarlarının düzenlenen ödeme emirleriyle kendine ödenmesi işlemleri, 5018 sayılı Kanun'un 35'inci ve Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 4 ve 5'inci maddelerine aykırı olduğundan, mevzuata aykırı uygulamalara son verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması

Bütçe emanetleri hesabına kaydedilen tutarların hesaba alınış sırasına göre ödenmediği ve kayıtlara sonradan alınan emanetlere ödemede öncelik verildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" kenar başlıklı 34'üncü maddesinde, kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği kuralına yer verilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 248'inci maddesinin birinci fıkrasında, 320-Bütçe emanetleri hesabının mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilirken; 249'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinin ikinci cümlesinde, bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

İdarenin cevabında, bütçe emanetleri hesabına alınan tutarların ödemelerinin, alınış sırasına göre yapılmasına özen gösterileceği ifade edilmektedir.

Bu düzenlemelere göre, 320-Bütçe emanetleri hesabına alınan tutarların ilgililerine ödenmesinde, bütçe emanetine sonradan alınan tutarlara ödemede öncelik verilmesi uygulamasına son verilerek, ödemenin bütçe emanetine alınış sırasına göre yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Trafik İdari Para Cezaları Üzerinden Hesaplanan Belediye Payının İlçe Emniyet Müdürlüğü Tarafından İdareye Aktarılmaması

Trafik elektronik denetim sistemi üzerinden kesilen trafik idari para cezalarına ait belediye payının Bucak İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından İdareye gönderilmediği ve bu konunun İdare tarafından sorgulanmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un "Hesap Verme Sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları belirtilmiştir.

5018 sayılı Kanunun 11'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca belediyelerde üst yönetici konumunda olan belediye başkanları; ikinci fıkrasında, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi ve izlenmesinden meclislerine karşı sorumlu tutulmuşlardır.

Öte yandan, belediye başkanlarının görev ve yetkileri, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesinde tek tek sayılmış ve birinci fıkrasının (f) bendinde, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek görevine yer verilmiştir.

Belediye gelirlerinin düzenlendiği 5393 sayılı Kanun'un 59'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde "*Diğer gelirler*" belediye gelirleri arasında sayılmış ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda "diğer gelir" kapsamında belediye gelirin yer verilmiştir. 2918 sayılı Kanun'un ek 16'ncı maddesinde, "*Belediyelerce veya sermayesinin tamamı belediyelere ait şirketler tarafından kendi bütçe kaynakları kullanılarak, karayollarında can ve mal güvenliğini sağlamak, düzenli ve güvenli trafik akışını temin etmek amaçlarına hizmet etmek üzere kurulmuş veya kurulacak elektronik sistemlerin Emniyet Genel Müdürlüğünce trafik ihlallerinin tespiti amacıyla kullanılması durumunda, aylık dönemler halinde yapılan tespitlere dayanılarak düzenlenen trafik idari yaptırım karar tutanaklarında yer alan trafik idari para*

cezasının % 30'u oranındaki tutar, izleyen ayın sonuna kadar Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinden ilgili belediyelere sistem kullanımı hizmet bedeli olarak ödenir. (Ek cümle: 20/8/2016-6745/30 md.) Elektronik sistemlerin belediyeler tarafından hasılat paylaşımı yoluyla kurdurulması ve işlettilmesi hâlinde belediyelere ödenecek tutar, elektronik sistemlerin yatırım maliyetine ulaşınca kadar %30, sonrasında %15 olarak uygulanır..." denilmektedir.

Bu kapsamda, Çeltikçi Belediyesi mücavir alan sınırları içerisinde karayolları can ve mal güvenliğini sağlamak, düzenli ve güvenli trafik akışını sağlamak üzere Trafik Elektronik Denetleme Sistemleri (TEDES) kurulması ve yedi yıl süreyle işletilmesi işi ile ilgili olarak, 2886 sayılı Kanun'un 35/a maddesine göre ihaleye çıkılmıştır.

Bahse konu iş kapsamında, Çeltikçi İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından kesilip onaylanan trafik ihlalleri tespit listesinde yer alan trafik para cezaları toplamının %30'u (bu oran daha sonra %15 olarak uygulanmaya başlanmış olup, önceki oran üzerinden yapılan hesaplama göre ortaya çıkan rakamın %9'u Belediyenin %6+KDV'si yüklenicisindir.) Çeltikçi Belediyesine gönderilecek, bu tutarın %12+KDV'si İdare tarafından beş gün içerisinde yükleniciye ödenecektir.

Konu ile ilgili olarak trafik idari para cezalarına ait payın Belediyeye aktarım süreçleri incelenmiştir. Buna göre, anılan gelir İdarenin en önemli gelir kalemlerinden biri olmasına karşın, önceki yıllarda da payların aktarımında sorun yaşandığı, 2024 yılında ise herhangi bir pay aktarımı yapılmadığı; buna karşın Belediye tarafından konunun sorgulanmadığı ve takip edilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, Belediye payının kısmen tahsil edildiği ifade edilmiştir. Söz konusu payın düzenli bir şekilde tahsil edilmesine yönelik çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 7: Atıksu Arıtma Tesisi Kurulmaması ve Atıksuların Arıtılmadan Çevreye Deşarj Edilmesi

Belediyenin atıksu arıtma tesisi kurma görev ve sorumluluğunu yerine getirmediği, atıksuların arıtılmadan çevreye deşarj edildiği görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "İlkeler" kenar başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde; "Kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve

çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamalar kirleten veya bozulmaya neden olan tarafından karşılanır. Kirletenin kirlenmeyi veya bozulmayı durdurmak, gidermek veya azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan gerekli harcamalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kirletenden tahsil edilir.” denilmektedir.

Aynı Kanun’un 2’nci maddesinde kirleten ve atıksunun tanımı;

“Kirleten: Faaliyetleri sırasında veya sonrasında doğrudan veya dolaylı olarak çevre kirliliğine, ekolojik dengenin ve çevrenin bozulmasına neden olan gerçek ve tüzel kişileri,

Atıksu: Evsel, endüstriyel, tarımsal ve diğer kullanımlar sonucunda kirlenmiş veya özellikleri kısmen veya tamamen değişmiş sular,”

şeklinde yapılmıştır.

Yine aynı Kanun’un 11’inci maddesinin dördüncü fıkrasında, atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler sorumlu tutulmuştur.

Bu sorumluluk, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda da yer almış ve *“atıksuların uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek; kaynak sularını işletmek veya işlettmek”* belediyelerin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 11’inci maddesinin altıncı fıkrasında, atıksu altyapı sistemlerini kullanan ve/veya kullanacakların, bağlantı sistemlerinin olup olmadığına bakılmaksızın, arıtma sistemlerinden sorumlu yönetimlerin yapacağı her türlü yatırım, işletme, bakım, onarım, ıslah ve temizleme harcamalarının tamamına kirlilik yükü ve atıksu miktarı oranında katılmak zorunda oldukları, bu hizmetlerden yararlananlardan, belediye meclisince ve bu maddede sorumluluk verilen diğer idarelerce belirlenecek tarifeye göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınacağı; bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetler dışında kullanılamayacağı kurallarına yer verilmiştir.

Çevre Kanunu’nun 11’inci maddesine göre hazırlanarak yürürlüğe giren Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik (RG: 27.10.2010/27742)’in 5’inci maddesinin birinci fıkrasında,

sürdürülebilir atıksu ve evsel katı atık hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla tarifelerin belirlenmesinde;

“a) Toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması,

b) Tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi,

c) Atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu; evsel katı atık hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin de evsel katı atık ile ilgili hizmetler dışında kullanılmaması,”

ilkeleri benimsenmiştir.

Yönetmelik’in 13’üncü maddesine göre toplam sistem maliyeti, yatırımın finansal maliyeti, sistemin işletilmesi ve bakımı, sabit varlıkların amortisman maliyetleri, yönetim ve izleme giderleri, vergiler, kamulaştırma ve sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak özkaynak getirisinden oluşan tam maliyeti içermektedir.

Yönetmelik’in 17’nci maddesinin birinci fıkrasında, atıksu hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esaslarının kullanılacağı, bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esasların Bakanlık tarafından Atıksu Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanacağı; ikinci fıkrasında, atıksu hizmetlerine ait ücretler belirlenirken; su sayaçlarından kaydedilen su miktarı, içme ve kullanma suyu kaynağı olarak yeraltı veya yüzey suyu kullanan ve şebekeye bağlı olmayan aboneler için atıksu sayacı olan yerlerde ölçüm değerinin, olmayan yerlerde idarece belirlenecek atıksu miktarının esas alınacağı; üçüncü fıkrasında, sanayiler için ücretlendirmenin, atıksu debisi ve kirlilik yüküne, sanayi dışı aboneler için tüketilen su miktarına ya da idarece belirlenecek atıksu miktarlarına göre yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki hükümlere göre özetle, atıksuların çevreye zarar vermemesi için belediye tarafından atıksu arıtma tesisi kurulması, arıtılan suların yasal limitlere uygunluğunun tespit edilmesinden sonra alıcı ortamlara deşarj edilmesi, bu kapsamda ortaya çıkan sistem maliyetlerinin hesaplanarak kirletenlerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Konu ile ilgili olarak yerinde yapılan incelemede, Çeltikçi ilçesinde ortaya çıkan atıksuların arıtılması için Belediye tarafından bir tesis kurulmadığı ve atıksuların doğrudan çevreye deşarj edildiği görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bu alanda ihtiyaç duyulan finansman sorununun giderilmesi için çalışma yapıldığı ifade edilmiştir. Bu yöndeki süreçlerin ivedi bir şekilde hayata geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 8: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması İçin Tahsil Edilen Katkı Paylarının Yasal Süresi İçinde İlgili İdareye Gönderilmemesi

İdare tarafından emlak vergisi mükelleflerinden emlak vergisinin %10'u nispetinde ek tahakkuk yapılarak tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ilişkin katkı payının ilgili idareye (Burdur İl Özel İdaresi) ödenmediği görülmüştür.

2863 sayılı Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Yardım Sağlanması ve Katkı Payı" başlıklı 12'nci maddesine göre, Belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u oranında Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilmekte ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilmektedir.

Tahsil edilen miktar, il özel idaresi tarafından açılacak özel hesapta toplanmakta ve bu miktar; il özel idaresince ve belediyelerce kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan projeler kapsamında kamulaştırma, projelendirme, plânlama ve uygulama konularında kullanılmaktadır.

Taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı olarak tahsil olunan miktarlar tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödenmesi gerekmektedir. Tahsil ettikleri katkı payını yukarıda belirtilen süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı payları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilmektedir. Belediye başkanları, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlüdürler. Ödenmeyen paylar, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine ilgili belediyenin İller Bankasından aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 274'üncü maddesine göre diğer kamu idareleri adına yapılan tahsilatların 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı içerisinde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı bu kapsamda değerlendirilmekte olup, tahsil edilen payın 362 nolu hesapta takip edilmesi gerekmektedir.

İdarenin cevabında, Belediye tarafından emlak vergisi mükelleflerinden emlak vergisinin %10'u nispetinde ek tahakkuk yapılarak tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ilişkin katkı payının ilgili idareye (Burdur İl Özel İdaresi) yasal süresi içinde gecikme cezasına sebebiyet vermeyecek şekilde ödemesinin yapılacağı ve muhasebeleştirme işlemlerine de özenle dikkat edileceği ifade edilmekle birlikte, ödenmeyen payların ödendiğine ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

Konu ile ilgili yerinde yapılan incelemede payın Burdur İl Özel İdaresine gönderilmediği görülmüştür. Bu durumun, gecikme cezası uygulanma riskini gündeme getirmesi nedeniyle söz konusu tutarların yasal süresi içinde Burdur İl Özel İdaresine gönderilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>